

KLÓFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házas korra:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétbe és
húsz nap utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésre vizuális
vagy megírására nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Magyarországi árak 3 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 8

Rosszkor jött nagyon . . .

(—a.) Rosszkor jött nagyon az a bizalmi kérdés, rosszkor vetette fel Széll Kálmán a parlamentben, alkalmatlan időben kezdték meg az úgynevezett indemnity — bizalmi vitát. Az ideiglenes felhatalmazást máskor csak karácsony előtt egy-két héttel szokta kérni a kormány, mikor már biztosan tudja, hogy ujesztendeig nem tárgyalhatják le a rendes költségvetést. Most ellenben szokatlanul hosszú nyári vakáció után csak október 8-ra hívta össze a kormány a parlamentet s néhány formális ülés után újabb több heti vakációra küldte a honatyákat, november 4-én pedig, mikor benyújtotta a kormány a költségvetést, ugyanakkor kérte egyúttal az indemnityt is.

Rosszkor jött nagyon az a bizalmi kérdés. A kiegyezési alkudozások befejezésére már ugyszólván lejárt a terminus, új esztendőre készen kellene lennie az új vámtarifának, a külállamokkal meg kellene kötni az új szerződéseket — és a mi kormányunk még semmiféle tájékoztatást sem tud nyújtani a parlamentnek a kiegyezést illetően s még csak biztatni sem tudja a törvényhozást — legfeljebb avval, hogy várjatok még négyöt évét, egész 1907-ig, a mikor ugyanis meg kellene újítani a kiegyezést — újabb tíz évre.

Rosszkor jött nagyon a bizalmi kérdés. Fejérváry visszavonta ugyan a két

sérelmes katonai javaslatot, de nyomban a visszavonás után másik kettőt nyújtott be, a melyek éppen annyi emberáldozatot követelnek a nemzettől, mint az előbbi két javaslat, csak hogy most már nem ideiglenesen, hanem állandóan, póttartalékosokat csak egy évre, de ujonczokat örök időkre; ezelőtt 11,850 embert kért, most 15,017-et; az előbb kért több katonaság 25 millió koronába került volna évenként, — a mostani 33 millióba. És ugyanakkor, a mikor ily rengeteg összeggel kérte többet a kormány az országtól — defizites zárszámadást mutat be a parlamentnek.

Rosszkor jött nagyon a bizalmi kérdés. Emelik a civillistát, de még mindig késik a magyar udvartartás. Azt reméltük, hogy az új királyi palota, melynek alig van párja a kontinensen, állandóbban vonzza majd körünkbe a királyt s külön magyar udvar fogja őt ott körülvenni és mióta készen van a pompás palota, még ritkábban üdvözölhetjük benne Szent István utódját, ki most is elhalasztotta őszre ígért budapesti utazását. Azt reméltük, hogy a XX. század hajnala visszavarázsolja Budavárába Mátyás udvarát — és ime, ismét csalfa tündé álomnak bizonyult ez a szép ideálunk is.

Rosszkor jött nagyon az a bizalmi kérdés. A vitás tengerszem addig kísértett, míg kihasítottak egy jókora darab földet Szent István birodalmából. Az Árpád hadai által meghódított földből egy ezredéven át nem engedett át a magyar kardcsapás nélkül egy talpalatnyit sem,

— és a második ezredév kezdetén egy gráci ítéletre lemond a Kárpátok gyöngyéről Árpád nemzete.

Rosszkor jött nagyon az a bizalmi kérdés. Negyedfél éve már, hogy új korszakot ígért a nemzetnek a biztató reménnyel üdvözölt új kormány. Elismerjük, meg is indult a purifikálás nagy munkája. Hatvanhárom vármegye közül egy harmada új főispánt nyert, de a szellem — legalább a perifériákon még mindig a régi. Temes, Mosony és a többiek még mindig hiába várják Kaffkát. Ideje gyökeresebb és aljánosabb reformokkal segíteni az elmér gesedett bajokon.

Rosszkor jött nagyon az a bizalmi kérdés. Hetek óta válságról irnak a lapok s állandó rovatot nyújtottak a »helyzet« tárgyalására. A »válságos helyzet«-ben bizony jól fog esni Széllnek és kormányának a bizalom, melyet bár hosszú obstrukcionális színezetű vita után, de mégis meg fog számára szavazni a magyar országgyűlés. De fontosabb kérdés: megvan-e még a bizalom kormányunk iránt odafent — a bécsi Burgban? kormányválság ritkán szokott hasznára válni a nemzetnek, már csak azért sem óhajtjuk jelenleg a válságot, a jelek azonban arra mutatnak, hogy nemcsak Budapesten, hanem Bécsben is fel van vetve a bizalmi kérdés — ott pedig — tartunk tőle — bajosabban fog boldogulni a különben oly ügyes miniszterelnök, mint itt.

Rosszkor jött nagyon az a bizalmi kérdés . . .

A „TISZÁNTÚL“ TARCZÁJA.

A cserebogár.

Írta: Emile Pouillon.

Judith, az én kis barátnőm, a bérlőknék volt a lánya. Édes, piczi, aranyhajú teremtség volt, rettenetesen csintalan és minden csinyre azonnal kész. Kint szaladgált egész nap kalap nélkül, mezitláb, egy könnyű kis kartonruhácskában a mezőkön, réteken, maga előtt terelve libáit, a falu melletti libalegelőre.

Számomra pedig nem létezett nagyszerűbb élvezet, nagyobb gyönyörűség a Judittal való kergetőzésnél.

Oh, hogy izlett akkor a fekete rozskenyér!

Egy gyönyörű szép tavaszi napon — éppen a patak kellős közepén lubiczkoltunk — mikor azt mondta nekem Judith:

— Tudod mit? Menjünk most cserebogár-vadászatra. Gyere! Huzzuk fel a cipőket.

Nem sokat kértem magam, én is kiugrottam a partra és felrángattam jól-rosszul a cipőmet.

Nem felejttem el soha azt a gyönyörű tavaszi napot. A levegő tele volt napsugárral és a friss föld langyos, illatos lehellétével. Fejünk fölött az új életre ébredt rovarok serege röpködött vig doruzsolással, zümmögéssel, mintha a tavasz himnuszát zengedeznék.

Judith az ő vékonyka, ügyetlen hangcskája énekelni kezdett. Azt az együgyű kis versikét énekelte, amit a mi vidékünkön a gyerekek a cserebogárhoz szoktak énekelni:

— »Repülj, repülj cserebogár . . . «

Es huss! . . . már el is repült a fejünk fölött az első cserebogár. Mire megpillantottuk, már el is tűnt a közeli repezeföldön.

Utánna szaladtunk és csakhamar meg is kaparítottuk a kétségbeesetten kapálózó bogarat. Sőt még egy másikat is fogtunk. Az nekem jutott; de sokkal kisebb és gyengébb volt, mint a Judithé.

Sokáig játsztunk ott a repezeföld közepén és észre sem vettük, hogy az enyhe tavaszi szellő hideg északi szélle erősödött, amely sötét viharfelhőket kerget maga előtt.

Az első kövér esőcseppek azonban figyelmeztettek a veszedelemre.

— Gyorsan az almafa alá, — kiáltott ijedten a kis Judith — mikor fejünk fölött az ég először megdördült.

De hiába húztuk meg magunkat a hatalmas almafa ágai alatt, az eső ellen, a lombtalan fa nem sok védelmet adott. A hideg szél meg-megrázta a fa hatalmas, virággal borított ágait, az ólmos, sűrű eső leverdese róla a gyöngy, rózsás szirmokat és rajtuk bőrig áztatta a ruhát.

A kis Judith reszketett a hidegtől, az ő átázott karton ruhácskájában.

Amilyen hirtelen támadt a zivatar, éppen olyan gyorsan el is vonult. Az eső elállott és

megint kisütött a nap. De Judith még mindig fázott, a fogai vaczogtak a hidegtől, csak a kezeckéi voltak csodálatosan forrók.

Hazamentünk . . .

Másnap és harmadnap nem láttam Judithot. Azt mondták, hogy beteg, ágyban fekszik.

Engem a hír nem nagyon nyugtalanított.

— Majd jobban lesz — gondoltam magamban és kimentem egyedül a mezőre játszani. De tudja Isten, Judith nélkül nem tudtam semmihez sem kezdeni. Hazamentem hát és előszedtem a cserebogaramat a skatulyával. Játszani akartam vele, de már meg volt dögölve.

— Atmegyek Judithhoz — mondtam magamban — hátha nekem adja az övét. Az nagyobb volt és erősebb, bizonyosan nem dögölt még meg.

A bérlők nem voltak otthon. Még hajnalban kimentek a földre s a beteg gyermeket egyedül hagyták otthon.

Kopogtam az ajtón és bátortalanul bekiáltottam a kulcslyukon.

— Judith! . . . Judith! . . .

Nem kaptam semmi választ.

Még egyszer bekiáltottam, s hogy akkor sem jött felelet, benyitottam az ajtót és beléptem.

— Judith — szóltam mintegy tapogatózva, mert a szobában nagyon sötét volt. A függönyök mind le voltak bocsátva az ablakon.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, nov. 8.

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása után elnök fájdalommal jelenti, hogy **Kubinyi György** képviselő tegnap meghalt. 1887 óta volt a Háznak tagja és mindannyijoknak rokonszenvével, tisztelettel bírta. Általános helyeslés közepette kimondja, hogy a Ház a temetésen képviselteti magát, a sirra koszorút helyez és az özvegyhez részvétiratot küld. Bejelenti, hogy **Urmanszky** képviselőt véglegesen igazolták. Bemutatja Turóc és Torontál vármegyék feliratát a nemzetiségi törvény megváltoztatása ügyében.

A mentelmi bizottság előadója bemutatja a mentelmi bizottság jelentését a legutóbb tartott ülésén hozott határozatokról. Szétszótás végett kinyomatják.

A tengerszem.

Napirend előtt

Visontai Soma felszólal a tengerszem ügyében. Hangzottatta már, hogy mindaddig, míg a magyar parlamentnek alkalmat lesz a becikkelyezésnél az ítéletről nyilatkozni, a magyar kormány, mint magyar területet meg kell védelmezni. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Madarász József: Ugy kellene lenni!

Visontai: Ennek ellenében azonban azt látjuk, hogy napról-napra oly botrányok fordulnak elő ott, melyek olybá tüntetik fel a magyar szent korona országait, mintha azt nem volna senki, ki megvédelmezné.

Kossuth Ferencz: Mint a középkorban.

Visontai: Ezt az állapotot tovább már nem lehet tűrni. (Ugy van! a szélsőbalon.)

Gabányi: De nem ám!**Kubik Béla:** Nem szabad!

Visontai: Osmerteti a tengerszemnél a múlt napokban lefolyt eseteket és felkéri a miniszterelnököt, hogy azoknak az állapotoknak sürgősen véget vessen. (Helyeslés a szélsőbalon.) Azt a támaszt ne vonja meg a miniszterelnök azért mert a mostani tulajdonosa nem magyar állampolgár. A Reichsratban is előhozta tegnap az ottani állapotokat és tényleg ma már olyan helyzet uralkodik a tengerszemnél, hogy nyíltan verbuválnak katonákat. Választ kér a miniszterelnöktől. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Nessi Pál ugyancsak a tengerszem ügyében szólal fel. Osmerteti a lezajlott eseményeket, arra a conclusióra jut, hogy a királyi hitlevél, a királyi eskü nem lett betartva, mert amint a tengerszem területét bántják, az ország határát bántják. (Ugy van! a szélsőbalon.) Miért tartanak fenn akkor drága pénzen két hadsereget, ha még arra sem használhatók, hogy megvédjék az ország határát? (Mozgás a szélsőbalon.)

Ráth Endre: Hogy individuálják a képviselőket.

Nessi: Bezzeg, Kolozsvárott a Mátyás-szobor leleplezésekor tudtak egy csomó csendőrt tartani. (Mozgás a szélsőbalon.) Felhívjuk a miniszterelnököt, hogy az ott előforduló sérelmes állapotoknak mielőbb véget vessen és kimerítő választ adjon. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Szell Kálmán: Nessi beszédére megjegyzi, hogy itt nincs arról szó, hogy ő micsoda tekintélyt tud kifejteni, mert ő ott, a hol kell, tud és akar tartani tekintélyt.

Nessi: Nem látjuk.

Szell: Azt mondják, hogy ott határsértés történt. Hát a dolog nem úgy áll. Annak a vitás határszélnek hovatarozása egy nemzetközi bíróság döntésére lett bízva.

Bakonyi: Tudjuk.

Szell: A bíróság reánk nézve kedvezőtlen ítéletet hozott.

Rákosi: Elég sajnós.

Szell: Én is azt tartom, de megnyugtató az a tudat, hogy az ítéletet törvényesen hozták. Már most a nemzetközi bíróság ítélete megváltozhatatlan, azt nekünk respektálnunk kell. (Élénk helyeslés a jobboldalon.) Ami a becikkelyezést illeti, már említette volt, hogy meg gondolja a dolgot és oda fog concludálni, hogy ez ítélet becikkelyezését törvényjavaslat alakjában fogja benyújtani. (Helyeslés a jobboldalon és a néppártion.) Ezt gondolom a helyes eljárásnak, mert hiszen itt az ország határáról van szó, amelynek helyet kell foglalnia törvényeinkben.

Rakovszky: Nagyon helyes.

Szell: Ez iránt már tárgyal az osztrák miniszterelnökkel és azt hiszi, hogy nemsokára meg is egyezik vele.

Nessi: De addig? addig?**Bakonyi:** Addig mi lesz?

Szell: Addig pedig legyenek meggyőződve, hogy ott megfogom védeni érdekeinket. A kép nem olyan sötét, amint a képviselő urak egyes hírekből értesülnek. Azt hiszem, hogy ezek után megnyugtattam az aggódo képviselő urakat, kérem válaszuk tudomásulvételét.

Elnök: Következik a napirend, az indemniti folytatólagos tárgyalása.

Nagy Ferencz beszéde.

Nagy Ferencz: Az indemniti javaslatot bizalmi kérdésnek nem lehet tekinteni, mert ha január elsejéig a kormánynak az indemniti meg nem szavazzuk, úgy az állam gépezet meg nem állhat és így a kormány kénytelen lenne egy szükséges rendelettel a helyzetet tisztázni.

Nessi Pál: Mondjon le a kormány.

Nagy Ferencz: Azzal sem érne czél az ellenzék, mert míg az új kormány kinevezetése és az indemniti nem lenne megszavazva, a szükség rendeletet okvetlenül életbe kellene léptetni, hiszen az ország fizetésképtelenségét nem akarnók deklarálni, azt pedig egyáltalán egy párt sem kívánja. (Nagy zaj.)

Apponyi Albert: Kérem a szónok fejtegetéseit a tartozó kölesösök tisztelet alapján meghallgatni.

Nagy Ferencz: Miután itt a Házban az a téves felfogás divik, hogy az indemniti bizalmi kérdéseket tekintik, én e bizalom alapján állva, a kormány iránt bizalommal viselkedem, én a kormány fejét érdemesnek tartom arra, hogy neki az indemniti megszavazzuk, mert az ő politikája kerüli az erőszakos kormányzatot.

Reflektál ezután az egyes ellenzéki szónokok fejtegetéseire. Zichy Jánosnak, hogy az a nyilatkozata, hogy a szabadelvű párt nem egységes, elismeri, hogy közgazdasági kérdésekben vannak némi nezeteltérések, de hát ez minden pártban meg van. Abban mit sem talál kifogásolni valót, hogy a szabadelvű pártban kompromisszum van, hiszen az ellenzékben is épen úgy van az. Az ellentét akkor volna veszélyesek, ha a szabadelvű pártban magával a szabadelvűséggel jönének ellentétbe.

Vészi: Tökéletesen igaza van!

Nagy: Meggyőződése az, hogy a politikai szabadelvűség a közgazdasági szabadelvűséggel szembeállítva összefüggésben nincs. Hiszen a legszabadelvűbb kormányok is kénytelenek voltak korlátozott gazdasági rendszabályokat felállítani. (Ugy van! a jobboldalon.) Így az úzsora törvényénél, a szövetségeknél az ellenzék nem mondhatja, hogy az nem szabadelvű politika. (Helyeslés a jobboldalon.)

Kubik: A póttartalékosokról beszéljen.

Nagy: Mivel az a szabadelvűség, amely ebben az országban uralkodik, az 1848-iki törvényekbe van letéve és ezeket a földművelők, a gazdák szavazták meg. Ez oly történelmi tény, mely alaptalanná teszi azt a felfogást, hirtetést, hogy a szabadelvű pártban az agrár-

— Itt vagyok, — hallatszott most egy sóhajtszerű gyöngye hangocská a szomszéd szobából.

Időközben megszokták szemem a sötétséget és tájékozódni bírtam.

Átmentem a másik szobába. Ott feküdt Judith ágyecskéjében. Oh Istenem, de milyen állapotban volt! Oda mentem az ablakhoz és félre vontam a függönyt, hogy a szép tavaszi napsugár egy kicsit felűdítse a betegét. Mikor a viláosság ráesett sovány, beteges arcocskájára, elgyötört piczi testére, a szívembe nyilallott. Mi lett az én kis Judithomból. Alig ismertem rá szegénykére.

Judith felkötözkölt a párnáján.

— Hol van a cserebogarad? — kérdeztem tőle.

Judith odamutatott a paplanra és csakugyan: a nagy sárga cserebogár ott csetlett-botlott az ágyon szétszórt apró gyermekjátékok között. Judith cserebögöt kötött az egyik lábára, amelyikkel kormányozni tudta a bogarat.

— Eredj, nyisd ki egy kicsit az ablakot, hogy egy kis friss levegő jöjjön be — mondta Judith látható erőlködéssel. Közbe vagy kétszer köhögési roham fojtotta el, hogy vissza kellett dőlnie párnájára. Olyan furesán köhögött... Szinte sípolt a melle.

— Oh de fáj itt — mondta azután, hogy magához tért és az oldalára szoritotta sovány, piczi kezét.

Játszani kezdtünk a cserebogárral. Ide-oda utaztattuk, aztán visszatértek a friss zöld le-

vélék közé, amelyeken a falánk bogár azonnal móhón lakmározni kezdett. Néha-néha zinyujtotta a nyakát.

— Talán a nótáját szeretné hallani, — mondta Judith. En elénekelem neki.

Es énekelni kezdte azt a gyermeknótát, az ő gyöngye, kimerült kis hangján:

— Repülj, repülj, cserebogár...

Nem bírt tovább énekelni. Egy rettenetes köhögési roham lepte meg, sápadt kis ajkain piros vércseppek jelentek meg, teste visszahanyatlott a párnán, a szemei lezártak és ott feküdt sápadtan, mozdulatlanul.

— Elaludt — go doltam magamban — talán nagyon kifáradt.

Egyszerre megpillantottam a cserebogarat, amint a fejét kidugta a levelek közül.

Utána nyultam. A czérna vége még ott volt a Judith kezében, de kikölt belőle, mikor gyengén meghúztam.

— Nekem adod Judith? — kérdeztem halkán, hogy a lelkiismeretemet meggyugtassam.

Judith nem válaszolt s én a cserebogarat zsebredugva, lábujjhegyen lopóztam ki a szobából.

Este felé sirva szaladt át hozzánk Judith mamája; én megijedtem, mert azt hittem, hogy a cserebogárért jön, de aztán hallottam, mikor anyámnak hangos zokogással mesélte, hogy Judith meghalt.

— Mi lesz most Judithtal? — kérdeztem anyámat kíváncsian.

— A teste a földbe megy pihenni —

mondta anyám, — a lelke pedig fölrepül a mennyországba...

Harmadnap volt a temetés.

Mi is ott voltunk. Már tudniillik én és a cserebogár. Előző éjszaka sokáig nem bírtam elaludni, egyre azon gondolkodtam, hogy mit fog ott Judith csinálni a mennyországban? Mivel fog játszani, ha még a cserebogarat sem viszi magával? Vagy vannak ott is cserebogarak? Szerettem volna erre nézve valakit megkérdezni, de nem mertem, mert féltem, hogy megtudják a cserebogár történetét.

Ez járt az eszemben akkor is, mikor a temetőbe a kicsiny sírhoz megérkeztünk.

Tompán hullott a rög a Judith kis koporsójára. Mindenki lehajolt és dobott utána egy marok földet. Anyám engem is odavont, hogy búcsuzól egy rögöt dobjak kis játszóársam után.

A szívem összeszorult, a torkomat görcsös zokogás szorongatta.

Lehajoltam, egy marok földet vettem fel... egyszerre eszembe jutott valami: benyultam a zsebembe, kivettem a cserebogarat s — feldobtam a levegőbe. Amint a bogár a szabadságot megérezte, kibontotta szárnyait és nyilgyenes irányban röpült fel a felhőken kék égbe felé.

— Bizonyosan találkozunk a mennyországban — mondtam magamban, mikor az édes anyám zsebkendőjével letörülte arczomról a sűrű, nehéz könnycseppeket.

rinsokkal szemben ellenzések vannak. (Ugy van! jobbról.)

Lukács: Pedig vannak!

Nagy: Attér a kereskedelmi- és vámszerződésekre. Ami a felmondást illeti, felolvassa a lejáratul bíró keresk. szer. felbontásának 1. szakaszát, ahol világosan meg van mondva, hogy nekünk jogunk van követelni a felmondást, de csakis úgy, ha akarjuk, kötelezve nem vagyunk reá. Arról, hogy az ausztriai vámtarifának 1903-ig életbe kell lépni, a törvényben egy szó sincsen. Igaz, hogy a Barffy-féle egyezségben benne van, csak hogy nem fix terminusra. Kossuth azt mondja, 1903. a terminus. Hát a nemzetközi joghoz ő is ért, hiszen kötelessége az, amit Kossuth mond, hogy fel kell ajánlani, az nem állhat meg. A felmondási terminus az autonóm vámtarifa elkészítése terminusával nem tévesztendő össze. Az autonóm vámtarifa ügyében tárgyalást folytattak az osztrákokkal, ami ugyan nem tartozik valami kedves remiszcenenciái közé, de állítja, hogy e tárgyalásokon a viszonyosság meg nem sértetett. A viszonyosság megsértetnek, igenis, ha — létre nem jöven a kiegyezés — az osztrák kormány a külfölddel egyoldalulag szerződést kötne. De hiszen e szerződést a külügyminiszter köti. Feltehető-e, hogy ő is megsértse a viszonyosságot? (Kiáltások a szélsőbalon: Igenis — fel!) Hiszen az nemcsak osztrák, hanem a magyar miniszter is. (Elnök derűltég a szélsőbalon). No, hát közjogi! Azonban tegyük fel, hogy a viszonyosság megsértetik. Mit mond ez esetre a törvény 5-ik §-a? Azt, hogy az ország pénzügyi és gazdasági érdeke megóvására, megteendő a szükséges intézkedések.

H I van az a törvényben, hogy ez csak az önálló vámtarifa lehet? (Elnök ellentmondás a szélsőbalon. Kiáltások: Nem lehet más!) Szólok a paktumos tárgyalásokból is ezt a nézetét bizonyítja s oda konkludál, hogy a függetlenségi párt sohasem érthette azt, hogy a viszonyosság megsértésével okvetlen az önálló vámtarifa felolvasa Mezőssy függetlenségi párti képviselőnek egy régebbi beszédét, amelyben igen nagy közjogi tudással bizonyítja, hogy a törvény nem fejezi ki világosan az önálló vámtarifa felolvasásának okvetlen áttérést. A függetlenségi párt akkor kellőleg honorálta is Mezőssy beszédét, pedig Mezőssy akkor éppen azt panaszkolta fel, hogy abban a törvényben nincs benne az önálló vámtarifa felolvasásának és a függetlenségi párt most azt mondja, hogy igenis benne van. Ha akkor a paktum alapján követelték volna, az egészen más. (Ugy van! a jobboldalon.) De tegyük fel, hogy az a paktum csakugyan így értelmezett, hát következik-e, hogy a törvényt csak a paktum értelmében lehet magyarázni? Nem. Itt van Horvát-Szlavonországai viszonyunk. Nem nemzetközi, de belső egyezményi viszonyban állunk vele. Komjáthy nemcsak kifizető gazdász, de jogász is. (Eljenzés a szélsőbalon). Hát ő tőle kérde, hogy ha paktum áll valaki egy másikkal és azután szerződést kötnek, mely formalizálva van, vajjon a szerződés után van-e joghatálya a paktumnak? Nincs. A formális szerződés konzumálja a paktumot. A paktum az akarat. Most már minő jogbizonytalanná válnék az az ország, mely törvényeit függővé tenné az előbb fennálló paktumnak? Nos hát ilyen viszonylat áll fenn a pártok és a miniszterelnök közti paktum alapján. Ha a törvény nem teljesen fejezte volna ki a paktumot, azt itt szóba kellett volna hozni. A paktum végrehajtása nemcsak jogi, hanem *becsületbeli* kötelesség is volt. Még ha nem hajtották volna is azt végre, — pedig végrehajtották! — akkor is a törvény benyújtásakor nem szólalnak fel ellene...

Kiáltások a szélsőbalon: A miniszterelnök nem fogadja el, nézze csak!

Nagy: En csak hipotézisben beszélek s bizonyítom, hogy önöknek még így se volna igaz! S végre is Magyarországot nem paktumok, hanem törvények alapján kormányozzák. (Helyeslés jobbról.)

Ezután az ellenzéknek ama vádjáról beszélt, hogy a dinasztia az ország ellene. Hogy lehet azt feltételezni, hogy az egyik országot elszegényitené. (Zaj a szélsőbalon.)

Madarász: Kolonics is azt akarta.

Nagy: A dinasztianak érdeke az, hogy az ország nagy, hatalmas, tekintélyes legyen.

Pichler: Látnak, milyen érdeke.

Nagy zaj a szélsőbalon. Folytonos közbekiáltások. Elnök több ízben csenget,

Barabás Béla: Osztrák császár!

Nagy: A dinasztianak érdeke, hogy az ország jóléte erősödjék. Ezért nem fogadom el Holló képviselő múltkori nyilatkozatát. (Helyeslés a baloldalon. Zaj a szélsőbalon). Az indemnitást elfogadja. (Hosszas tetszés, taps jobbról.)

Komjáthy Béla személyes kérdésben kér szót. Későn jött a Házba s utólag értesült róla, hogy hivatkozás történt reá az ülés folyamán. Allitásokat fenatarlja, mert az országot paktumokkal kormányozni nem lehet. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Elnök: Személyes kérdésben kérnek szót.

Pichler Győző szintén személyes kérdésben kér szót. Tegnap megjegyzésére, amelyet Vészi képviselőre mondott, de csak mintegy vicceképpen képviselőúrának, — kijelenti, hogy ezzel sérteni egyáltalán nem akart. Közbeszólása bekerült a képviselőházi naplóba és a lapokba. Kéri, hogy ha lehet, változtassák meg a naplót.

Apponyi: Nem áll hatáskörében a napló megváltoztatása, de nem is tartja szükségesnek azt.

Vészi: Tudomásul veszi Pichler szavait és hasonló lojalitással fog élni.

Tíz perc szünet.

Szünet után

Gabányi Miklós beszélt. Hibáztatja, hogy a miniszterelnök mindig Bécsbe megy tányért nyalni! Majd pedig, mikor a kiegyezésről beszélt, észreveszi, hogy a miniszterek nincsenek jelen, erre haragosan felkiált: *talra borsót nem hányok*, s azzal leül. (Óriási derűltég.)

Elnök felszólítja, hogy folytassa beszédét. Gabányi hosszas vonakodás után ismét beszélni kezd s viharos derűltég között szidja a közállapotokat.

Szent László városából.*

Nemrégiben Szent László városában töltöttem egy hetet Nyájas barátkozások, vidám szüretnek hete volt ez. De különösen elfeledhetetlen marad előttem a sok szellemi élvezet, amelyben ott részesültem. Mert Nagyvárad első sorban irodalmi, litteratus, szinte tudós város. Erre mutat képtalanának hat ugyevezett stallum litterarium-a is. Bunyitay Vinczénél, a jeles történetíró kanonoknál, aki egyszersmint püspöki könyvtáros is, több ízben szerencsém volt megfordulni, amikor nemcsak igazi magyaros vendégszeretettel részesültem, de valóságos revelatio-számba ment a hazafias egyházi férfiu beszélgetéseit hallgatnom.

Mint magyar pap, — aminőnek én a magyar papot mindig képzeltem, azoknak a fajtájából, akik, mikor kellett, kardot is kötöttek a haza szabadságáért.

Vacsora után rendszeren ő tartotta szóval a társaságot, s noha asszonyok is voltak, többnyire tudományos dolgokról folyt a beszéd. Igaz, hogy olyan lelkesen, szépen beszélt a jeles pap, hogy ezek is szívesebben hallgatták, mint akárminő hiábavaló szalon-tracscsót.

A nagyvárad püspökség tudós írója irányította figyelmemet a biharvármegyei és nagyvárad püspökség és történelmi egyesületnek múzeumára. Kis magból lett ez is terebélyes fává, mint majdnem minden kulturális dolog nálunk, ahol még mindig a jövőtől várjuk azt a jobb kort, mikor egy-egy művésznek vagy írónak anyagilag is le tudja róni hálóját a nemzet s nem elégszik meg minden rétege a társadalomnak azzal, hogy üres dicsérettel traktálja. Miként Szent István az esztergomi érsekségben a keresztény Magyarország alapját vetette meg, a várad püspökség a magyar kereszténység épületének zárókövét képezi.

És valóban, a Szent László tetemeit őrző város a magyarságnak és kereszténységnek hű

A »Magyarország« tegnap számából vettük át e bennünket érdeklő cikket.

őre maradt mindenkor s már régen elmúlt századokban a civilizáció és kultúra legszebb virágait termette, közreműködtek ebben az odaözlő olaszok is, akiknek emlékét még megtaláljuk egyes városrészek elnevezéseiben, így Várad-Olaszi, meg Várad-Velence. Ezek az olasz telepesek szolgáltatták az első mestereket, akik a székesegyházat és egyéb középületeket emelték.

A tatárpusztítás után még fényesebben emelkedett ki romjaiból Nagyvárad. Leginkább a főpapok kegyelele és művészeti érzéke tette, hogy Szent László városa a XV. században valóóságos irodalmi és tudományos aranykort ért. Hollós Mátyás mesterének, Vitéz Jánosnak püspöksége alatt minden k figyelmé Várad felé irányult s mint méhek a virágra, özönlöttek oda olasz, francia, görög és német tudósok, írók, költők, művészek. Pazar bőkezűséggel látta el ezeket az írókat Vitéz, akinek unokaöccse, Csezmiczai János mint humanista költő maga is első helyet foglalta el irodalmunkban.

Még a gyászos végű mohácsi ütközet után is oly szép maradt Várad, hogy 1590. táján oda kerülve, ugy említi írásában: »ist wolt der Ort einem idischen Paradies zu vergleichen.« Egy tizeddel előbb — 1580 — Bathori Kristóf fejedelem pedig valamennyi lakóját nemességre emeli, mert ugymond: »Magyarország alig létezik város, mely fekvésének szépsége, lakóinak béke és háboru idején tett szolgálatai tekintetében Váradot fölülmulná.«

Később a török hódoltság idejében szenvedések, majd a Habsburg-ház uralkodása alatt hosszú harcokban kifáradt nemzet fáradtsága, tespedtsége Váradon is nyomokat hagyott, de azért soha sem szűnt meg ápolni a tudományt és irodalmat. Érdekes jelensége tudomány szeretének az is, hogy a városházát, új szép színházát, mind később emelte, mint a múzeumát, amely egy csinos kertben állva igazi díszére szolgál a városnak.

Gyalokay Lajos, a néhai törvényszéki elnök, még 1871-ben kezdte meg az agitációt s már egy év múlva megalakult a biharvármegyei régészeti és történelmi egyesület. A kezdet nehézségeiben Gyalokayt leginkább támogatták Barlanghy Adorján és Cséplő Péter premonstreiek s két lelkes ifju, ifj. Gyalokay Lajos és ifj. Böllönyi Sándor, akik fáradhatatlanul buzgók voltak a nemes ügy érdekében. A legtöbbet azonban később nagynevű régésztünk Rómer Flóris és Ipolyi Arnold, Váradnak — fájdalom igen korán elhunyt — püspöke áldoztak, míg végül Schlauch biboros telket ajándékozva, fölépült a múzeum.

Dr. Némethy Gyula, a múzeum kiváló tudású őre kitalálta a termeken végig, s minden katalógus nélkül, fejből, ugy magyarázott, hogy magyarázását akárminő katedrón is megtarthatta volna. Régészet, festészet, ötvösmunka a kis újjában van dr. Némethynek, s éppen csak a régi írásoknál, okmányoknál szólt kevesebbet — mert — ugymond — azokhoz én magam is értek.

A modern olasz renaissance stilben épült múzeum oszlop és pillér díszítésekkel, hatalmas kupolával ékeskedik, s öt lépcső vezet föl a tágas előcsarnokba. Az első teremben van a várad i és miscei Baranyai család meg a Fráterek levéltára. Nagy szerepet vittek valamikor Biharban, s megtalálhatjuk ott bizonyára írásait Baranyai László nemes testőröznek, aki »A heverés párnája« című munkát szerette és leírta Mária Terézia királyunk mulatozásait Gödöllőn; valamint szó lesz Baranyai Mihály egynehány Vármegyei táblabírájáról, aki 1790-ben, Ferencz budai koronázására Biharban felgyűlt nemes seregét vezette. Itt van az igen gazdag éremgyűjtemény is, — míg a II. teremben a prehisztorikus idők gyűjteményét találjuk. A III. terem Várad múltjára vonatkozó régiségekkel van telve. Többnyire a XVI—XVII. századból való darabok. Órák, ezüst poharak, régi selyem himzések, női és katonai öltözetek. Rendkívül figyelemre méltó egy bankó-gyűjtemény. Közte legérdekesebbek a nagy francia forradalom idejéből valók, a dátum az akkori honap elnevezések szerint írva: pl. nivose 15, vagy germinale 22 stb. Eredetiek a festett diplomák, czéhlevelek s néhány régi metszet, amely a török hódoltság előtti Váradot ábrázolja.

Figyelemreméltók a haute renaissance termékei s kiválók közülök Leonardo da Vinci egyik tanítványának Bernardo Luininek ritka bájjal és gyöngédséggel festett képe: Krisztus megkereszteltetése. Ott van Kranach Lukácsnak, a XVI. század hírneves német festőjének eredeti Szent Kristófja és ulmi Schaffner Mártonnak egy Ecce Homoja. A IV. teremben a XVII. és XVIII. század művészetének és iparjának gyűjteményét látjuk. Remek itt II. Rudolf császár és Margit spanyol királyné arczképe.

Érdekes egy pompás, berakott és fadiszi-téssel ellátott láda s egy gazdag czifrázatu feketekávé török asztalka. Még megvesztegető szépségének teljességében — 1758 — van itt egy képe Mária Teréziának. Míg elnézzük, eszünkbe jut őseinknek mariamurja ama bizonyos pozsonyi délután, amely után annyi konczesszió következett Bécsnek egész nap-jainkig, a szép asszonykirály édesgető politi-kájának következménye, főuraink nemzeti ér-zületének mintegy mákonytól való elalvása — és bizony bizony bevalljuk, hogy csupa kurucz ivadéknak kellett volna ott lenni, hogy ki ne rántsák a kardot.

Remek szép az egyházi és világi ötvös-gyűjtemény s rögtön szemünkbe ötlök egy tő- és csatt-garnitúra gyönyörű, szingazdag, filigrán zománczos munkája. A XV. századbeli misemondóruhák himzésein kívül figyelemre-méltók a világi himzések is.

A váradi muzeum egyik kiemelkedő pont-ját a pompás gobelinek képezik. Hatalmas az a Szent Pál, amint a lobogó lángba rázza a karjára tekergetett kigyót és a szó teljes ér-telmében elragad az a négyszáz esztendő után is ragyogó színekben pompázó diadalmenet, mely Antonius és Cleopatra hajóhadát ábrá-zolja. Szébbnél-szebb dolgokat találunk fel-halmozva egyik tvegszekrényben, amelyek kö-zül itt Bethlen Gábor nási lakomáján használt poharát, Bocskay István bilikomát, egy óriási, strucz-tojásból készült poharát s több zománczos órát emlíünk.

A kijárás fölött Lotz két hatalmas kar-tonja, Honyadi János halála és A prédikáló Kapisztrán kötik le figyelmünket. A szabadság-harcz vértanúi közül Nagy Sándor tábornoknak itt őrzik hőrszivatárczáját. Ritka becses egy Passió könyv kézi rajzolása, melyet Bécsben 1621-ben panonai Meltzer Dániel készített, valamint érdekes két darab otyasütő, góth botús felirásokkal. Az olajfestmények között megvannak: Telekessy István egri püspök, a ki részt vett az ónodi országgyűlésen, II. Rákóczy Ferencz, Thököly Imre, Várday Pál esztergomi érsek és még számos történetünk nagy alak-jai közül.

Nem hagyhatjuk el nemzeti kulturánknak ezt a szép templomát, hogy meg ne említsük a pompás díszkaput, melyet Bonyitay Vincze áldozatkésztsége emelt s amely a legszebb renaissance pastoforiumokra emlékeztet. A félkörives tympanonban a pelikán, az áldozatkésztség sym-boluma. Ott láthatók dr. Schlauch és Ipolyi, Nagyváradi néhai illustis püspökeinek czimerei és a Bonyitay czimer, mely a jobb oszlopot díszíti.

Míg elnéztem, eszembe jutott a nagyságos ur asztali áldása: Köszönjük meg, amit az Isten és Szent László adott. Aki ilyenekre adja a szent magyar király hagyományát, az bizony megérdemli, hogy a nemzet nevét hálás tiszte-lettel zárja szívébe.

Gróf Vay Sándor.

A Szigligeti-társaság választmányi ülése.

A nagyváradi Szigligeti-társaság tegnap délután öt órakor a Gazdasági és Iparbank igazgatósági helyiségében mintegy 1 1/2 óráig elnyúló választmányi ülést tartott, melyen több kiváló fontos ügyben határozott.

Jelen voltak: Rádl Odön elnök, Imrik Péter alelnök, Huzella Gyula, dr. Hoványi Gyula, dr. Hoványi Géza, dr. Várady Zsigmond, Winkler Lajos, Sas Ede, Láng József, dr. Bodor Károly, dr. Adorján Armin.

Rádl Odön elnök megnyitván a gyűlést, betérjeszti dr. Nagy Ernőnek, a társaság volt jeles, munkás tagjának a társaságnál viselt választmányi s egyuttal rendes tagságról, a kolozsvári egyetemre történt kinevezetése kö-vetkeztében való lemondását tudósító levelét, melyet a választmány egyhangulag sajnálattal vesz tudomásul, s egyuttal elhatározza, hogy helyét a választmányban csak a jövő évi köz-gyűlésen tölti be, amikor is általános tiszt-ujítás lesz.

Elnök jelenti továbbá, hogy Láng József pénztáros a Szigligeti-társaság 10 éves jubi-leuma alkalmából szerkesztett és saját költ-ségén kiadott »A Szigligeti-társaság első 10 éve« című emléklap egy példányát a társaság könyvtára számára beküldötte. Elnök indít-ványára Láng Józsefnek buzgó fáradozásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz a választmány.

Rádl Odön elnök néhány szóban referál a társaság 10 éves jubileumáról, s tudtára adja a választmányának a Csokonay kör, a Dugonits társaságnak a jubileum alkalmából küldött szívélyes üdvözlését. Az üdvözlőre köszöntő irat küldését határozzák el.

Elnök örömmel jelenti a választmánynak, hogy a társaság sok érdemeket szerzett disz-tagja Endrődy Sándor a jubileum alkalmából üdvözlő levél kíséretében a társaságra nézve rendkívül becses ajándékot küldött, nevezetesen Szigligeti Ede összes műveinek első kiadását harmincz kötetben. A választmány elnök indít-ványára Endrődyhez intézendő köszönő irat küldését s a gyűjteménynek a társaság könyv-tárában gondosan örök időre való megőrzését határozza el.

Előterjeszti elnök dr. Jókai Mórnak hozzá intézett levelét, melyben őszinte köszönetét fe-jezi ki úgy a maga, mint neje nevében ama szívélyes kitüntető fogadtatásért, melyben őt és nejét az általa igen szeretett Szigligeti-Tár-saság s vele együtt Nagyváradi város közön-sége részesítette s egyuttal üdvözlő szívből az irodalmi társaságot 10 éves jubileuma alkal-mából. A társaság átiratban mond köszönetet Jókainak a levélért.

A dráma-pályázat.

Ezután igen fontos tárgy következett: a társaság dráma-pályázatára beérkezett művek felbontása, mivel a pályázó művek beküldésére szánt határidő okt. 31-én lejárt.

Elnök jelenti, hogy a pályázat meghirdetése szép eredménnyel járt, amennyiben mint első alkalommal, ismét 27 pályamű érkezett be. Nevezetesen:

1. *Törvények harcza.* Dráma 4 felvonásban.
2. *Egy lelkelen törvény.* Modern dráma 3 felvonásban.
3. *Edith.* Színmű 4 felvonásban.
4. *A gyermek.* Dráma 3 felvonásban.
5. *A nép szíve.* Történeti színmű 5 felvonásban.
6. *Az igaz szerelem.* Népdráma 3 szakaszban.
7. *Egy mezei liliumról.* Dráma 4 felvonásban.
8. *A kamarás ur.* Színmű 3 felvonásban.
9. *Ne ítélj nőt.* Színmű 5 felvonásban.
10. *A mákvirágok.* Színmű 3 felvonásban.
11. *Cornelia.* Társadalmi színmű 5 felvonásban.
12. *A boszorkányvadász.* Ered. társ. vigj. 5 felvonásban.
13. *Küzdelmek.* Történelmi színmű 5 felvonásban.
14. *Berky Magdolna.* Színmű 3 felvonásban.
15. *A tekintetes asszony.* Dráma 3 felvonásban.
16. *II. Rákóczy György.* Történeti dráma 5 felvonásban.

17. *Desdemona.* Színmű 3 felvonásban.
18. *Vadászat.* Színmű 4 felvonásban.
19. *Az igazság.* Társadalmi dráma 3 felvonásban.
20. *Szomorú eredmények.* Színmű 3 felv.
21. *Tiszta választások.* Eredeti vigjáték 3 felvonásban.
22. *Sarolta.* Színmű 3 felv.
23. *Fegyver nélkül.* Vigjáték 3 felv.
24. *Margit szerelme.* Színmű 4 felv.
25. *Csokonay Vitéz Mihály.* Verses színmű 5 szakaszban.
26. *A bűnösök.* Dráma.
27. *Szegény asszony.* Színmű 1 előjátékkal, 2 felvonásban.

A műveket bíráló bizottságba bevélasztat-tak: Rádl Odön elnök, Imrik Péter alelnök, dr. Bodor Károly főtktár, Somogyi Károly szinigazgató és végül Sas Ede, ki dr. Hoványi Géza helyett választatott be, minthogy Hoványit hosszas kapacitálás után sem sikerült elfog-laltságára való tekintettel e tisztség újbóli el-fogadására rábírn.

A kulturpalota.

Ezután elnök felolvastatja dr. Várady Zsigmond, Mezey Mihály és dr. Hoványi Géza vál. tagoknak a választmányhoz terjesztett kö-vetkező indítványát:

Igen tisztelt választmány!

A Szigligeti-Társaság nem meríti ki a maga feladatát matinéek rendezése által.

De ezek végett is szükséges volna egy saját helyiségre, hogy Nagyváradi egyik kul-turtársasága ne folyton más egyletek és in-tézmények vendégeként lépjen fel.

A képzőművészetek iránt a közönség ér-deklődésének felkeltése s e kultúraág terén működése már elkerülhetetlenné teszi, hogy előbb-utóbb önálló és megfelelő kulturpalota-ára tegyen szert.

Ezenkívül nyilvános könyvtár létesítése is feladata s ezt is csak a helyiség hiánya gátolja.

Vége a nagyváradi zeneművészet is azért nem tud lábra állani, mert a zenét művelő keveseknek alkalmas helyiségük nincs, hol működő tevékenységüket kifejthessék.

Szóval kulturpalota nélkül kultúra nem létezhetik. Ha az meg van, városunk műve-lődése az itt minden irányban már kész mű-érzék és a polgárság lelkesedése által rögtön nagy lépésekben fog kibontakozni, a nélkül pedig mint oldott kéve fognak a létező erők is szétmállani.

A Szigligeti-Társaság saját erejéből kép-telen a kulturpalota létesítésére, mégis kedvező alkalma van arra, hogy egyszerre a meg-felelő épület birtokába jusson. Ha ezt az al-kalmat meg nem ragadja, oly bünt követ el önmaga alapelvei ellen, melynek büntetése gyanánt a társaság lassu elsorvadása fog bekövetkezni.

A városház építés által u. i. a régi városház felszabadul, ez pedig a következő husz évre céljainkat kitűnően szolgálhatná.

E telek és épület nem képvisel oly nagy értéket, hogy Nagyváradi város a mi nemes céljainkra át nem adhatná, főleg ha meg-figyeljük, hogy a város által kötött üzletek a speculatio közrehatása folytán mindig a vá-rostra ütnek ki hátrányosan.

Iskola céljaira ez épület nem alkalmas, a telket illetőleg pedig a szomszédos mágtár épület, melyet annak idején boldogult és szép-émlékű Sch auch Lőrincz püspök ur épen az iskolacélok hangoztatása miatt adott el a városnak, teljesen elegendő helyet biztosít.

Ha a társaság mint egy ember áll fel, hogy ezt az épületet megkapja, úgy meg is fogja kapni, mert célja és törekvése oly ne-mes és az elérendő megbecsülhetlen haszon oly kizárólag Nagyváradi városáé, hogy a vá-rost egy polgárától sem t-hetjük fel a ta-gadó szavazatot. Ezen felül pedig van a társaságnak egy oly embere, akinek sz va a törvényhatóság kebelében az egyhangu elfoga-dást önmaga is biztosítja, mert habár közü-lünk kimagasló nagyságát csak az utókor

fogja majd egészen felismeri, egyéniségének ereje és szavának sulya feltétlenül elég e nemes ügy diadalra juttatására. Szükségtelen mondanunk, hogy e férfi Rádl Ödön.

Ezek alapján indítványozzuk: keresse meg a társaság Nagyváradi város törvényhatóságát, hogy a Széchényi-téren lévő régi városházát, vagy a Fő-utcán eladásra került két, a Szaniszló-utca sarkán lévő házasság telket tulajdonul vagy ötven évi használatra a Szigligeti-társaság kultur céljaira a nagyváradi kulturpalota első alapja gyanánt átengedni méltóztassék.

Tisztelettel vagyunk

Dr. Várady Zsigmond. Dr. Hoványi Géza,
Mezey Mihály.

Az indítvány lelkes visszhangra talált a választmányban.

Dr. Várady Zsigmond hosszabb beszédben világítja meg indítványuknak egyes pontjait és adja elő azon okokat, melyek őket indítványuk megtételére késztették. Szégyen, ugymond, Nagyváradi városra, hogy hátramaradva a többi vidéki városok mögött, még eddig nem építettünk hajlékot a magyar művészetnek, zenének, festészet és szobrászatnak. Nagyváradi ember, ha szép képet akar látni, Budapestre kell mennie. Pedig a képzőművészeti társulat szívesen rendezne Nagyváradon tárlatot, de nincs hol, s nem lehet mindig alkalmatlan-kodni idegen helyen.

Többek felszólalása után bizottság küldött ki a kérdés tanulmányozására. A bizottság tagjai lettek: Rádl Ödön elnök, Imrik alelnök, dr. Bodor főtitkár, Várady, Mezey, Hoványi indítványozók, s a helyi sajtó képviselőiben Sas Ede, dr. Krüger Aladár, Hegyesi Márton és dr. Dési Géza.

Elnök végül bejelentette, hogy Sándorffy József siremléke kijavított.

Ezzel az érdekes ülés véget ért.

UJDONSAGOK.

A Tiszántúl naptára.

Új évfolyamunk felé közeledvén, olyan újítást kívánunk behozni lapunknál, a mely bizonyonyal összes olvasóink meglegedésével fog találkozni.

A fővárosi nagy lapok példáit követve, a Tiszántúl is naptárt ad újévi ajándéknak olvasói kezébe.

Nagy alakú, gazdag tartalmú naptár lesz ez, mely vetekedni fog tartalom és kiállítás dolgában a fővárosi naptárakkal.

A Tiszántúl Naptára

tartalmazni fogja az elmúlt évben elhunyt jeleseink arcképét és életrajzát. Felvonul előttünk ez a veszteségeiben oly nagy év, csoportosítva egy-egy kidőlt hatalmas emberünk, egy-egy nagy férfi életrajza körül.

A Tiszántúl Naptára

gazdag szépirodalmi tartalommal is fog megjelenni. Lapunk belső és külső dolgozóitársain kívül fővárosi írók is vesznek részt a naptárnak minél magasabb színvonalra emelésében. Ezenkívül

A Tiszántúl Naptára

egy igen hasznos, ügyvédek, kereskedők, lelkészek, tanítók, jegyzők s általában minden, a közéletben szereplő egyén részére nélkülözhetlen részt fog tartalmazni:

Biharmegye és Nagyváradi város címtárát.

Ezt a részt igyekeznünk minél gazdagabbá, minél teljesebbé tenni. Épp azért ez úton is felkérjük az össze, Nagyváradon és Bihar-megyében létező egyházi és világi, katonai és polgári, állami és községi hatóságokat, egyesületeket és olvasókörieket: *szíveskedjenek listáikaruk, illetve hivatalnokaik teljes névsorát* hozzáunk e hó végeig *beküldeni*, hogy naptárunkban teljes és pontos névsort közöljünk.

A Tiszántúl naptárát

lapunk minden előfizetője ingyen kapja; a ki nov. 1-től a Tiszántul-ra előfizet 1/4 évre mint új előfizető is *igényt tarthat karácsonykor a díszes naptárra*. A Tiszántul előfizetési ára lapunk homlokán olvasható.

A Tiszántúl A Tiszántúl
kiadóhivatala. szerkesztőség.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi múzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Nov. 15 Jogász-táncszertély a Kereskedelmi Csarnokban.

* **Városatyja választás.** Még az elmúlt 1901. évben megejtett városatyja választásnál Szokoly Tamást két helyen: Várad-Olasziban és Várad-Ujvárosban választották meg a törvényhatósági bizottság tagjává. A két mandátumból Szokoly Tamás a várad-olasziit tartotta meg s az újvárosiról lemondott. Az így megüresedett hely betöltése végett még az elmúlt évben meg akarták tartani pótlólag a választást, azonban a belügyminiszter a megüresedett hely betöltését ez évre tűzte ki. Most már alig hat hét választ el az év végéig s még mindig nem tettek egy tollvonást sem. Előreláthatólag ebben az évben nem is tartatják meg a városatyja választást, mert a jövő évi virilisek névjegyzéke nincs végérvényesen megállapítva, sőt még különféle retor-tákon kell keresztül mennie. Ebből az az anomália származik, hogy a Szokoly helyének betöltése a jövő évben lesz, a folyó év helyett s nem az 1902. évben, hanem az 1903. évben választói jogosultsággal bírók szavaznak. A városi tanácsot terheli a felelősség a választásért, mert nem gondoskodott idejében a virilisek névjegyzékének összeállításáról. Ezuttal csak egy városatyja választásról van szó s alig háramlik valakire jogsérelem, de a jövőre nézve tanulságul szolgálhat a mostani késedelem.

* **Elhalászsák a magánvilágítókat.** Oriási költséggel felépíti Nagyváradi városa a villamos világitást s házilag kezeli. A városra csak úgy jár előnnyel a házikezelés, ha a közvilágitás mellett megfelelő számú magánvilágítást is el-lát. Most már építik a villamos központi telepet s alig egy év választ el attól az időtől, a mikor megkezdí a város az üzemet. A magánfogyasztók biztosításáról azonban még mindig nem gondosko-dik sem a városi tanács, sem a világi-tási bizottság. Talán nem is volna ez nagy baj, ha nem állana a várossal szemben mint versenyző, a gázgyár, amely már is messzemenő kedvezmé-nyekkel igyekezik — és pedig a saját érdekében teljes joggal, — elhalászni a villamos világitás elől a magánfogyasz-

tókat. Most, a tizenkettedik órában egyre-másra vezetik be a város különböző pontjain a gázvilágitást s ezzel szemben a város nem tesz semmit a villamos világitás érdekében. Ez a könnyelmű mulasztás nagyon megboszulhatja magát. A világitási bizottság felismerte a veszélyt s utasította Bordé Ferencz elnökét, hogy a lapok útján intézzen felhívást a magánfogyasztókhoz, hogy világi-tási berendezéseiknél várják be a villa-mos világitást, a melynél a lehető leg-nagyobb kedvezményeket fogja a város nyújtani. Ez irányban azonban még mindig késik a felhívás. Ezuttal a város polgármesteréhez fordulunk azzal a kére-lemmel, hogy a város fontos anyagi ér-dekeire való tekintettel mielőbb tegye meg a szükséges intézkedéseket, mert a halogatással odajutunk, hogy a házikeze-lés nem jövedelmi forrása, hanem elvi-selhetlen terhe lesz ennek a szegény városnak.

* **A Pázmány-egylet Pécsétt.** A Pázmány-egylet agilis, eszmékkal tele és férfias bátor küzdelemre kész elnöke, dr. Margalits Ede, nem engedi elveszni az egyszer már feltámadt sikert. Városunkban lépett fel először a Páz-mány-egylet a Püspökfürdőben tartott irodalmi estélylyel és a siker teljesen kielégítette a vá-rakozást mindkét rész, a közönség és egylet részéről. Nálunk hasonló fellépések rendszere-sítve vannak a katolikus kör által, azért a többi városokban folytatja a keresztény hir-lapírók egylete missziószert érdekes matiné rendezését. Ma délben Pécsétt tartja ülését a Pázmány-egylet, délután pedig a Kath. körben tartalmas programmal irodalmi estély lesz, amelyen Margalits, Cziprián, Greksa és mások tartanak előadást.

* **A vidéki zsurnalisztika köréből.** Szat-márt, a hol eddig napilap nem jelent meg, most Szatmári Hírlap címmel előkelő színvo-nalon álló napilap indult meg. Szerkesztője Harsányi Sándor.

* **Az utcák rendezése.** Evtizedek óta állandó a panasz, hogy Nagyváradi utcáinak tulnyomó része olyan állapotban van, amilyent egyetlen városban sem találunk. Igen sok utca még nem látott semmi kövezetet, leg-feljebb egyszer-egyszer szórtak szét az őszál-lapotban levő uttesten néhány szekér köröze-kavicsot. Általános a vélemény, hogy a mai rendszer mellett egy század múlva sem lesz-nek rendezve a várad utcák. Az új utcájár-dák és burkolatokról alkotott szabályrendeletbe éppen ez okból beiktatták, hogy a járdák körösköburkolásának költségeihez is hozzá kell járulniok egy harmadrésszel a háztulajdonosok-nak. Ezen új rend által akarják lehetővé tenni, hogy az utcákat gyorsabban rendezzék. A szabályrendelet már többször megjárta a belügyminiszteriumot, míg végre tegnapi a jóváhagyási záradékkal ellátva leérkezett a városhoz.

* **Képviselő és gyárigazgató lovagias ügye.** A szállodások nemzetközi kongresszusának egyik fénypontja volt az a pompás ünnepély, melyet Törley József pezsgőgyáros rendezett budafoki palotájában a vendégek tiszteletére. Az estély kellemességeit nagyon megravarta azonban az a porfahő, mely a szomszédos portáról nehe-zedt a fényesen kivilágított Törley-palotára és környékére. Ugyanis Törley József és a szomszédja, Sacelláry György, országgyűlési képviselő, a kik különben sógorok is, állandó háborúságban élnek egymással. Sacelláry ép-pen akkor bontatta a pinczéje falai nagy apparatussal, a midőn a külső hajón Buda-fokra érkezett vendégek a Törley kastélyba

vonultak. A falaknak nagy robajjal eszközölt bontásából származott irtózatot por természetesen nagyon lerontotta a fogadtatás fényét. Pfänder Emil, a Törley gyár igazgatója e miatt mód fölött felháborodott és sértő szavakban nyilatkozott Sacellary eljárásáról. Sacellary a sértésekért Rosenber Gyula és Bolgar Ferencz képviselőkkel provokáltatta Pfänder gyárigazgatót, a ki azonban az elégtételadást megtagadta, sőt ezenkívül bünvádi feljelentést tett Sacellary ellen párbajra való kihívás miatt. Az ügy a pestvidéki törvényszéknél van, mely Sacellary mentelmi jogának felfüggesztését fogja kérni a képviselőháztól.

* **Eljegyzés.** *Helvey* Lajos dr. budapesti ügyvédjelölt, fővárosi író, s lapunk kedvestollu kiadó tárcaírója, ki évek óta szellemes, eleven csevegései és pompás tárczáiért olvasóink kedvence, jegyet váltott Somogy megye egyik bájós és kedves hölgyével *Guricsky* Aranka okleveles tanítónővel Somogy-Csurgón.

* **Jótekonyság.** Jóságú emberek egymással vetélkedve látják el téli élelemmel az árvaházak gyámoltalan lakóit. Ujabban a következő jótekonyság adományokról számolhatunk be:

A városi árvaház növendékei részére Percezel Adolfiné 4 zsák burgonyát, Kernács Jánosné 2 zsák burgonyát és 50 fej káposztát, Incze Lajosné 2 zsák burgonyát, Wertheimstein Alfrédné 3 zsák burgonyát és 1 zsák kelkáposztát, Steinberger Ferencz kanonok 2 zsák burgonyát, Markovits Antalné 4 zsák burgonyát, Szunyogh Péter alispán 1 zsák burgonyát, egy véka diót, fél véka babot és 1 zsák zöldséget, Lovassy Ferenczné 3 zsák burgonyát, Lichtmann Mórné 2 tábla mosó szappant, Bleyer Lajosné 3 zsák burgonyát, Papp Imréné 1 kosár almát, Kiss Károlyné 1 köcsög szilva izt és aszaltszilvát, br. Luzsénszky Etelka 10 korona készpénzt zöldség beszerzésére, gróf Zichy Jenő 20 korona készpénzt zöldség beszerzésére, Schadeberg Béla 25 liter ecetet, Nagyvárad város Gazdasági hivatalától 9 zsák burgonyát, Stern Mártonné 10 korona készpénzt és gyermekjátékot, dr. Fogarassy Viktorné egy kis gyermekasztalt adományozott.

* **Parlamentí affér.** Lengyel Zoltán tegnapi beszéde alatt *Vézi* József valamit közbeszólt, mire *Pichler* Győző odakiáltotta *Vézi* színek:

— Megszólt a Széll Kálmán Szmolen Tonija.

Vézi József tegnap ezért provokáltatta *Pichler* Győzőt. *Vézi* segédei báró Feilitzsch és Sacellary György. *Pichler* segédei Kubik és Csávolszky. Az ügy elintézése az országgyűlési tudósításban van.

* **Halálozás.** Dr. *Sonnenfeld* Zsigmond tekintélyes nagyváradai ügyvédet mély gyász érte; szerető hitvese szűt. *Mihely* Hermína pénteken november 7-én éjjel, 51 éves korában meghalt. Elhunyt a fájdalommal sújtotta a Mihely és Incze családot. Temetése ma, vasárnap délelőtt 10 órakor less az Ezredévi emléktéren levő gyászhatól.

* **Zana igazsága.** Zana Agoston nagyvárad lakos szorgalmasan megfeleltette Nagyvárad város törvényhatóságának fontosabb határozatait, a felebbezéseket, azonban bélyeg nélkül adta be, amiért a városnál megletelezték a felebbezéseket. Ki is rótták a bélyegcsontokért a bírságot, azonban Zana nem azért foglalkozik olyan kedvteléssel a felebbezések körül, hogy ebbe belenyugodjék, s a letelezés ellen is felebbezéssel élt. Es pedig sikerrel, mert a felsőbb forum a letelezést feloldotta, azon az alapon, hogy Zana nem a saját érdekében, hanem közérdekű dolgokban felebbezett. Ez pedig bélyegmentes.

* **Megbicskázott juhász.** *Biczó* János, a kit a bojtárok félve emleg-tnek egymás között, mert *Biczó* uram megkívánja, hogy rend legyen E tulajdonságát ám *Balogh* Jankó bojtár nehezen viselte, mert neki meg a vértben van a rendtelenség, a duhajság. Sok cifra káromkodást kellett el-

hallgatni a daczos legénynek a számadótól, de mind ez idáig csak tűrte, míg a napokban azután verekedésre fajult a szóváltás. Valami mulasztásért korholta a juhász Jankót, a mit ő se tűrt ám szó nélkül, s addig-addig míg öltre mentek s *Balogh* Jankó bicskát rántott s *Biczó* uram vállát jól megszabdalta, s még komolyabb kimenetelű is lehetett volna a puszta párbaj, ha a környékbeli bojtárok szét nem választják őket.

* **Gyilkos rendőrök.** A múlt éjjel Mado-csán tolnamegyei községben a csendőrök valami csiny miatt keresték *Tarczal* István földművest. A kereséssel a csendőrség a községi rendőröket bizta meg, a kik rá is találtak *Tarczalra*. *Tarczal* késsel rohant a rendőrökre, mire *Tarczal* András rendőr, *Tarczal* István testvére, önvédelemből kilötte fegyvevét. *Tarczal* István azonnal meghalt. A vizsgálat folyik.

* **Magyar nóták Jókainak.** A Bura testvérek 15 tagból álló kitűnő zenekarának egyik tagja, *Bura* József, aki már igen sok szép magyar nótát szerzett, *Jókai* Mór nagyvárad látogatása alkalmából igen esinos magyar népdalt szerzett *Jókai* tiszteletére. A jeles banda, amely különben a telet Nagyváradon tölti, már jászra ezen legújabb szerzeményt, amelynek a szövegét is *Bura* József írta.

x A téli időnyre megérkeztek a leghiresebb angol *Fowes* női és férfi keztyűk, alsó ígek és harisnyák

Róth M. Utóda

kalap és férfidivat üzletében.

Férfi fehérneműek dus választékban és méret szerint is készíthetők. 353

x A budapesti **Bogdány S.** osztályorsz egy-elárúsító cég mai hirdetését t. olvasóink figyelmébe ajánljuk. A cég mesés szerencséséről ismeretes, mert nála húzták ki a 602.000 koronás főnyereményt, két ízben 400.000 koronát, két ízben 200.000 koronát, két ízben 100.000 koronát és számos kisebb főnyereményt fizetett ki a cég ügyfeleinek. 366.

x **Olcsó és jó szőlő!** Edes, piros *bakar szőlő*, kilója 24 kr, kosárvételnél kilója 22 kr *Mertz* csemegeüzletében, Körözs-utca. Telefon 448. sz. Csak rövid ideig lesz kapható! 376.

x Nagyvárad egyik legnagyobb bortermelője, *Balázsovich* Jenő szőlőbirtokos, hogy a saját termésű borait a fogyasztó közönséggel megismertesse és annak első kézből olcsón és hamisítatlanul való beszerzését lehetővé tegye elhatározta azoknak kis mértékbeni elárúsítását. A borok árára nézve felhívjuk mai hirdetésünkre a bort fogyasztó közönség figyelmét. 372

x Szíves olvasóink figyelmét felhívjuk a **Strohmayer** Pál cég mai lapunkban közölt hirdetésére. 350.

x **A megmentett katonatiszt.** Egy fiatal, délceg katonatiszt, ezredének disze, feljebbvalóinak dédelgetett kedvence, fülíg szerelmes volt egy művelt leányba. Házasságot is ígért neki. Katonáknál azonban kauczió nélkül nem lehet házasságot kötni. A leánynak nem volt több pénze egy pár ezer koronánál, ennél fogva a hadnagyok le kellett mondania tisztii állásáról, hogy ígérését beválthassa, mert imádoottjának csillogó szemei győztek az atilla arany csillagai fölött. Egy előkelő részvénytársulatnál pénztárnoki állást nyert el és itt már elég volt menyasszonya pénze a szükségelt kauczióhoz. A boldog jegyespár alig győzte várni a kitűzött esküvő határnapját, midőn a véletlen egyszerre nagyot változtatott a fiatal pár sorsán és boldogságuk felhőtlen egát egy cikázó villámcsapás zavarta fel. Egy délután a vőlegény szédült ábrázattal rohan menyasszonyához. »Tönkretettek, edes, egyetlenem! — »Végünk van!!» Egy volt tisztársamért, kit elhelyeztek innen, jótállottam nagy összeg erejéig s ez a szerencsétlen ember öngyilkos lett, amit csak ma tudtam meg, a midőn a jótállási váltó alapján lefoglalták a kaucziót. Ha nem tudom a váltót rövid idő alatt rendezni, elveszem állásomat!« El-

képzelhető az eddig boldog pár kétségbeesítő helyzete. A menyasszony vigasztalja, biztatja és buzdítja vőlegényét és midőn épen a nagy veszélyre és Isten jószágára vonatkozna, kopogtattak. »Tessék!« — felelt a félíg meglepett és félíg kétségbeesett menyasszony és egy komoly uriember lép be, mint a Török A. és Tsa bankházának, mely Magyarországon a legnagyobb osztályorszjegyzet, képviselője s jelenti, hogy a budapesti Teréz-körut 46. szám alatti főüzletből jön. Anélkül, hogy sokat magyarázgatna, leolvas a menyasszony asztalára egy csomó ezres bankót és kéri a nyerő sorsjegyet. Ime ismét bizonyult, hogy ahol a baj legnagyobb, ott Isten segítsége legközelebb. 334.

IRODALOM.

Az **Egyházi Közlöny** legújabb számának változatos tartalmából ezuttal különösen kiemelendőnek tartjuk az Egyetemes Egyház rovatot, melyben rövid cikkeket találunk *Ferrosiról* és a sáxoni kapóknak énekeiről, *André Bourrierről*, a hitelhagyott papok apostoláról; a »*haladó katolicizmus*« szervezkedéséről, a csanádi püspök agrárpolitikájáról. — Az időszzerű kérdések rovatában *Brunó* Spahn Kraus-Ehrhard és Nppold cím alatt a katolikus tudományok most sokat hánytorgatott kérdéseiről ír.

Egyéb rovatok: Lelkipásztor: Oltáregylet vagy legényegylet? Különféle: A lordmayer és a Witechapel ghettoja. Mommsen és Pilátus. A szegények paradicsoma. — Társalgó: Főüsztelendő urak, köszönjük egymásnak. — Kérdések és feleletek. — Irodalom, a hét világirodalmából, továbbá személyi változások, hírek, stb.

Az Egyházi Közlöny megjelenik minden pénteken. Előfizetési ára egy évre 10 kor. (A jelen év végéig 2 kor.)

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Vasárnap: délután: Kis herceg, este: Ripac-os Pista dolmánya. (Népszimű)
Hétfő: Hadjárat a békében.
Kedd: Svihákok.
Szerda: Katalin.
Csütörtök: Ornagy ur.
Péntek: Pogány Gábor.
Szombat: Zsidónő.
Vasárnap: délután: Svihákok, este: Don Cézár.

Hírek a színházról. Ma, vasárnap délután a népszerű, bájós muzsikájú »*Kis herceg*« operett kerül színre, este Rákosi Jenő pompás népsziműve: »*Ripac-os Pista dolmánya*«. Hétfőn megismétlik Moser és Schön-tán kitűnő vigjátékának, a »*Hadjárat a békében*«-nek előadását, melyet a napokban osztalin tetszéssel fogadott a közönség. Kedden és szerdán a színház két új operettje, a »*Svihákok*« és a »*Katalin*« tölti be a műsort. Csütörtökön az »*Ornagy ur*«-at, ezt a nagy sikerű bohózatot tüzetten műsorra színház vezetőségével a közönség, főként a vidéki közönség nagy érdeklődése. Pénteken premier lesz. Ferenczy Ferencz érdekes és nagyhírsű sziműve, a »*Pogány Gábor*« kerül bemutatásra. A drámai társulat minden kiválóbb tagja játszik az új darabban, mely nagyon jó előadást és nagy hatást ígér. Szombaton szintén érdekes estéje lesz a színháznak. A »*Zsidónő*« ez a nagyszabású, hatalmas opera kerül előadásra. A jövő hét műsorán két operett van: a »*Svihákok*« és »*Don Cézár*«.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 52.

Bérlet 88. sz.

Ma vasárnap, 1902. november 9-én:

Délután 3 órákor félhelyárral:

Kis herceg.

Operette.

Este hét órákor rendes helyárral:

Ripacsos Pista dolmánya.

Népszínmű.

S Z E M E L Y E K:

Parthenais herceg ezredtulajdos	— — — — —	Amon Margit
Mortlandry, a herceg vivómes- tere	— — — — —	Pintér Imre
Frimouse, a herceg nevelője	— — — — —	Bérczi Gyula
Parthenais hercegnő	— — — — —	Bilkey Irén
Navilly	— — — — —	Kertész S.
De Chateau Lansac Diana, a lunevilli nemes kisasszonyok nevelő intézetének igazgatónöje	— — — — —	T. Pogány Janka
Roger	— — — — —	H. Czene Stefi
Gerard	— — — — —	Peterdi Etel
Julien	apródok — — —	Zách Terka
Gontran	— — — — —	B. Horváth Irma
Genri	— — — — —	D. Tóth Erzsi
Gasto	— — — — —	Magda Eszti

HELYTARAK: Nagypáholy 7. emeleti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Szőnye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr. Tümlőszék 1 frt. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órákor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdete 7 órákor, vége fél 10 órákor.

Holnap hétfőn, november 10-én:

Hadjárat a békében.

Vigjáték.

TANUGY.

A népnevelési egyesület választmányi gyűlése.

A Népnevelési Egyesület vál. gyűlést tartott tegnap d. u. 5 órákor Sipos Orbán elnök elnöklése alatt. Gyűlés tárgya az Erzsébet-alapítvány kamatainak és a tanítói jutalmak odaítélése volt.

A gyűlésen jelen voltak: Sipos Orbán, min. oszt. tan. kir. tanf. Szemes Imre, Gábel Jakab, Békési János, Réz Mihály és Bodnár János.

A gyűlés a múltak tapasztalatai alapján és figyelembe vételével intézkedett az Erzsébet alapítvány 50—50 korona kamatainak és 4 Biharmegyei tanítónak egyenként 100—100 koronával való megjutalmazása iránt.

MULATSÁG.

A jogászok táncestélye. Előre látólag nagyszerű mulatság lesz a folyó hó 15-én rendezendő jogász táncestély, melynek sikeréért a legnagyobb körültekintéssel fáradozik a bűgő rendezőség, s ez úton is felkéri mindazokat, a kik bár meghívóra igényt tartanak, de mindezt meg nem kapták szíveskedjenek az iránt a rendezőbizottsághoz fordulni.

ZENE ES MUVESZET.

A munkások monstre hangversenye.

A nagyváradi szervezett munkások nagy-szabású s rendkívül érdekes hangversenyt rendeznek ma a Fekete Sas-szálló dísztermében szakegyesületek javára. A hangversenyt a Szigligeti-színház első rendű tagjai majdnem kivétel nélkül részt vesznek. A műsor gazdag és érdekes számai között Amon Margit, Bilkei Irén, Kulinyi Mariska, Márkus Aranka, Orley Flóra, Kalmár Béla, Pintér Imre, Peterdi Etuska, Perényi József, T. Pogány Janka és Székely Anna operából, operettből és népszínműből vett énekszámokkal; Bogár János, Deésy Alfréd, Krasznai Andor, Kovács Lajos, László Irén, H. Novák Irén, Peterdi Sándor, P. Szép Olga, Tóti Elek komoly és humoros szavalatokkal, monológokkal, B. Horváth Irma és D. Tóth Böcske páros táncokkal, Bérzi Gyula és Szathmári Árpád kacagató kuplékkal és magán jelenetekkel szerepelnek. Az ének és tánc számokat Müller Mátyas, a Szigligeti-színház karmestere kíséri. A gazdag műsort **Karácsonyi Aladár** beszéddel nyitja meg, **Vántus Károly** pedig záró beszédet tart. Az érdekes program gyomai egymásután fog leperenni, úgy, hogy a 3 órákor kezdődő hangverseny már 6 órákor véget ér. A 100 tagú rendező bizottság a legnagyobb igyekezettel mindent megtehet, hogy a hangverseny erkölcsi és anyagi sikerét biztosítsa.

Belépti jegyek délelőtt 10 óráig a dohány-tözsdeben kaphatók, azután már csak a pénztárnál. Az ülőhelyek nincsenek megszámozva, de a rendezőség több mint ezer székkel helyezett el a szálló nagytermében s így hely nélkül senki sem marad. Belépti jegy 1 korona. A pénztárnál a felülírtakat köszönettel elfogadják s a rendezőség az újságokban nyugtazni fogja.

TAVIRATOK.

Loubet és a Vatikán.

Páris, nov. 8. A Gaulois jelentése szerint Loubet elnöknek állítólag tervbe-vevett olaszországi útját illetőleg hosszabb tárgyalás után elhatározták, hogy Loubet nem Rómában, hanem Torinóban, Milánóban, Firenzében vagy Nápolyban fog találkozni az olasz királlyal. Viktor Emánuel király ebben az esetben az elnök látogatását nem Párisban, hanem Dél-Franciaország valamelyik városában fogja viszonzni. A Vatikán a francia kormányhoz ez ügyben hozzá intézett kérdésére állítólag félreértést kizáró módon kijelentette, hogy a pápa az elnököt csak az esetben fogadja, ha az elnök előbb a pápát látogatja meg és római tartózkodása alatt a vatikáni francia nagykövét vendége lesz. (M. T. I.)

A király útja.

Bécs, nov. 8. A király ma délután Laxenburgba megy, ahol Erzsébet Amália főhercegnő eljegyzése alkalmából családi dejeuner lesz Mária Terézia főhercegnőnél. O felsége este visszatér Schönbrunnba. (M. T. I.)

Bánffy a katholicizmus ellen.

Kolozsvár, nov. 8. (Saj. tud. táv.) Báró **Bánffy** Dezső az erdélyi református egyházkerületi közgyűlésen hevesen és alaptalanul támadta a katholicizmust. Az 1848. 20. t.-cz. végrehajtását követelve többek között ezeket mondta:

»Rendezni kell a felekezeti kérdéseket, s pártpolitikai tekintetből áldozatul hozni nem szabad. Jogegyenlőség és viszonyosságnak kell uralkodni a felekezetek között. Pedig a fönnebbi törvény megsértése nyilvánul abban is, hogy vallás oktatás terén mindenütt a katolikusoknak kedveznek, s törvény ellenére állami katolikus tanárokat alkalmaznak, s javadalmukat az állami költségvetésből fedezik, míg a nem katolikusok némi csekély jutalomban részesülnek. Ez a törvény nyílt sérelme. Pedig ha győz a hazátlan klerikalizmus, oda a protestánsizmus, s vele elvész a magyarság is. Követeljük a kormánytól a fönnebbi törvényeknek eleget téve a törvényesen bevett összes hitfelekezetek meghallgatásával, az országgyűlés elé kimerítő törvényjavaslatot terjeszteni.«

Mindezekre pedig egyelőre csak az a megjegyzésünk, hogy a milyen alaptalan ép oly kétségbe esett jajgatása ez az erejévesztett protestánsoknak.

Ítélet a nagykátai rablógyilkosságban.

Budapest, nov. 8. (Saj. tud. táv.) Az esküdtbiróság egynegyed hatkor mondta ki a verdiktet, melyben a Lövingerné elleni gyilkosság büntetésben **Kármánt**, mint tettest, **Ordög Tóthot**, mint felbujtót, **Vonákot** pedig mint bűnsegédet mondták ki bűnösnek. A **Nagybányai Erzsi** elleni gyilkosság kísérletében **Kármánt** szintén mint tettest **Ordögöt** mint felbujtót és **Vonákot**, mint bűnsegédet mondták ki bűnösnek. A törvényszék a verdikt kihirdetése után visszavonult ítélet hozatalra s másfél óra tanácskozás után hirdették ki az ítéletet melyben **Kármánt** és **Ordögöt** halálra, **Vonákot** pedig 8 évi fegyházra ítélte.

Megszafolt híresztelés.

Krisztiania, nov. 8. Egyes külföldi lapoknak azzal a jelentésével szemben, hogy a Nobel-féle békedíjat Suttner Berta bárónénak szánták, a Morgenbladet fel van hatalmazva annak a kijelentésére, hogy a Nobel-díj kiadásával megbízott parlamenti bizottság még nem foglalkozik a díj kiadásának kérdésével. (M. T. I.)

Bezárt iskolák.

Satoralja-Ujhely, november 2. Ma itt a róm. kath. főgimnáziumot, a két polgári leányiskolát és az összes népiskolákat vörhenyjárvány miatti egy hónapra bezárták. Az összes iskolák bezárására az 1870-iki kolerajárvány óta nem volt eset. (M. T. I.)

Spanyol parlamenti harcok.

Madrid, nov. 7. A kamarai ülésén **Silvela**, a konzervatív párt vezére megtámadta az Sagasta-miniszteriumot, a mely elvesztette az ország és a kamarák bizalmát és egyetlen föladatát sem oldotta meg. A kormány rossz pénzügyi politikát követ, mert a költségvetés 30 milliónyi deficitet mutat ki. **Sagasta** miniszter védelmezte a kormány politikáját és azt mondta, hogy a konzervatívok kormányzása káros volna a monarchiára. Tagadta, hogy a deficitnek nagyobb jelentősége volna és kijelentette, hogy kormány, ha kell, épp oly tisztességesen fog visszavonulni, a mily tisztességesen teljesítette kötelességeit. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik. 188

Megannyi agastyánuak látszottak a derék vitézek, akik rosszabb sorban voltak, mint a többi katonák cselédei és mégis tisztelettel és bámulattal néztek reájok, mint a rettenetes harcok dicsőséges hőseire. A háború azonban farkasszívű, gonosz anya, aki fölfalja a gyermekeit, akárcsak Saturnus, akit föl nem fal, azokat rája, harapja, tépázza, mint a kutya a hnsoscsontot. Szinehagyott volt a vitézek ruhája: de zivataroktól, amelyek nem érték őket védő tető alatt és az izzó napsugártól, amely szabadon perzseltte őket, rozsdás volt a vértjök és csorba a kardjuk, de az ellenségnek vértől és az ellenség testén és vasán csorbult ki a vasuk. És mégis milyen ábitattal lesték a szavokat. Ha táborban vagy a korcsmában elmondották a kalandjaikat, visszafojtott lélekzettel, nemes irigységgel és igaz bámulattal hallgatták őket és sokan kiáltották: nem is vagytok ti emberek, hanem ördögök!

Ők pedig így feleltek: amit cselekedtünk, nem a mi érdemünk, hanem a vezértünké, akihez fogható nem teremtett sohasem az Isten. Es így minden vendégség és minden ivás azzal végződött, hogy mindannyian a herceget éltették. Es ha a nemesek a bortól tüzelve fölkeltek, az utcára rohantak és ott puskáikkal és pisztolyaikkal lövöldöztek s csillapították őket a Wisnoviecki emberei és mondották nekik, hogy nem sokáig lesz szabad ilyesmiket tenniök, mert ha a herceg átveszi a vezérletet, rend és fegyelem lesz. A nemesek pedig annál hangosabban kiáltoztak. Használjuk hát addig is az időnket, mondották. Azonban ha majd engedelmeskedni kell, úgy fogunk cselekedni, mert hiszen ilyen urnak engedelmeskedni: az élvezet lehet. Domonkos hercegre azonban ugyancsak rájár a rud.

A mosdatlan száju katonák ugyancsak lepiszkolták. Csufolódva beszéltek, hogy naphosszat imádkozik, este pedig a boroskancsók között dőzsöl s ha valaki a melére kőp, álmosan fölgyitja a szemét és mindössze ennyit mond: ki volt az? Azt is mondták, hogy csak olyan csatát látott egész életében, mint amilyen a hollandus szőnyegein volt kiszőve. Senki sem védelmezte, senki sem szerette s a leghangosabban éppen azok szidták, akiknek legtöbb hasznuk volt abból, hogy nem tartott katonái között rendet és fegyelmet. Valamennyiök közül kitért azonban az ócsárlásból Sagloba, ki most már megint elemében volt. A derékfájása elmúlt s a derék lovag hibetetlenül sokat evett és minden emberi mértéknél többt ivott. Egész csapat tiszt vagy nemes ur, néha közkatonajárt véle állandóan s ő tartotta őket fecsegő szóval és kalandos hazudozással, azok meg őt itallal, amiért hálaképpen őket vette legelőször a nyelve hegyére. Mint régi katona, kicsinylőleg, megvetéssel nézett azokra, akiknek ez volt az első háborújuk és tapasztalatainak fitogtatásául ilyeneket mondtak:

— Annait tudok, ti tacsók, a háborúról, mint az apácák a férfemberről. Most szép tiszta a ruhátok és levendulaszagú, majd elrogyóldók, ha már a lőporfüst büze árad le róla. Akkor majd nem jön a helyetekbe a kedvesetek a sörös kancsóval és a jó meleg levessel. Majd megcsappan a kövér hasatok és kiszáradtok, mint a föld a napon. Elhíhettek nekem, mert én mindezt tapasztalásból tudom! Hej! voltam én már sok derék hajzihóban, nem egy zászlót is zsákmányul ejtettem már, de olyan kemény munkám még sohse volt, mint most Konstantinowán! Hogy vinné el az ördög a saporogiaiakat! A verejték egész patakokban ömlött rólam, míg végre kezembe szoríthattam azt a zászlót. Kérdezték csak meg Skrzetuskit, ő látta ezt a csodás tettet. No de hiszen, kiáltsátok el csak ezt az egy szót a kőzák előtt, hogy: Sagloba! hát majd meglátjátok, hogy nyomban szétszaladnak. Akár csak ti, akik arra vagytok jók, hogy legyeket csapjatok agyon.

— Hát hogyan is volt az a dolog azzal a zászlóval? — kíváncsiskodott a fiatalabbja.

— Elbeszéljem? Hát azt akarjátok, hogy meggyuladjon a nyelvem a sok forgásban, mint a tengely a rohanó kocsin?
— Dehogyan is! Majd megkenjük! Bort ide!
— Ez már okos beszéd! szólt Sagloba és azután hozzálátott, hogy elmondja hőstetteit, legbővebben a Galatiban történeteket, a Roslogiból való szökését és a konstantinowi csatát. Tátott szájjal hallgatták őt a hiszékeny katonák s akárhogy is ócsárolta a bátorságukat, még csak tiltakozni se mertek, hanem napról-napra borral finálták Saglobát.
(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget valamint nagyrabecsült rendelőimet tisztelettel értesíteni, hogy Fő-utczai szabó-üzletemet a Nyiry-házból

nov. 1-től Szilágyi Dezső-(Apácza)-utca 10. sz. alá

helyeztem át, a hol is egy a mai kornak megfelelő

férfiszabó-szalont

rendeztem be és azt a legjobb munkaerőkkel láttam el.

A legfinomabb angol, francia és honi szövetekből állandó nagy választék áll a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Szives látogatást továbbra is kérve, vagyok

teljes tisztelettel

Fudally Balint

férfiszabó,

Szilágyi Dezső-utca 10.

KÖZGAZDASÁG.

Árjegyzék az 1902. évi évi árakról.

Árucikk	Budapest, nov. 8.
Buza októberre	7 27
Buza áprilisra	7 84
Tengeri	5 60
Rozs okt.	6 46
Zab ápr.	6 15
Kaposzta, októberre	11 89

Nincs folt, nincs szenny

De baj van,

ha a tisztításra adott ruhát elviszik s a ruhatisztító eladja s a közönség csak későn veszi észre, hogy alaposan meg van károsítva.

10 év óta fennálló vegyi tisztító intézetembe

mindenki bizalommal küldheti tisztítás végett a ruhát s bárha Páris, Brüsszel, Londonban nem nyertem munkám után dicséretet, de megnyertem Nagyváradi város közönségének **megelégedését becsületes és lelkiismeretes munkámért** s így óva intem a közönséget, hogy műkedvelésből ide rándult művészek hangzatos reklamjainak fel ne üljön, mert az egész continensen rég ösmert vegyi tisztító intézetemben minden munkát mérsékelt árral vállalkozok fel s törekvésem mint eddig, ezután is a közönség minden igényeit dicséretesen kielégíteni.

Mély tisztelettel

SZABÓ LÁSZLÓ

vegyi ruhatisztító és kelmefestő.

874

Fő-üzlet: Körös-u. 1. Flók-üzlet: Szinh. Bazár. Dolgozó-telep: Pecze-u. 170. saját ház.

Értéktábla.

Budapest, nov. 8.

Osztrák hitel	683 50
Magyar hitel	728 50
Allamvasút	711 75
Rimamurány	4 2 50
Magyar telek	17 50

Értéktábla értéktábla.

Budapest, nov. 8-án

Magyar aranyjárdék 4%	120 85
Magyar koronajárdék	97 05
Magyar vasúti kölcsön	—
Magyar vasúti kölcsön 2. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 3. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 4. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 5. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 6. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 7. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 8. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 9. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 10. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 11. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 12. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 13. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 14. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 15. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 16. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 17. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 18. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 19. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 20. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 21. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 22. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 23. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 24. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 25. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 26. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 27. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 28. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 29. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 30. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 31. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 32. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 33. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 34. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 35. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 36. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 37. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 38. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 39. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 40. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 41. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 42. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 43. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 44. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 45. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 46. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 47. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 48. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 49. rész	—
Magyar vasúti kölcsön 50. rész	—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-utca) egy első emeleti utczai lakás, mely áll: 4 szoba, 1 alcoven, mellék-helyiségek s egy üveges terasz a Körörsre,

minden órán kiadó.

292

Kiadó magtárak.

A Nagyváradi Takarékpénztár tulajdonát képező katonavárosi Weinberger-féle gyári helyiségben levő üres magtárak

azonnal bérbevehetőek.

Ertekezhetni a Nagyváradi Takarékpénztárnál.

Hirdetmény.

A nagyvárad kir. törvényszék, mint csődbíróság, a vagyonbukott Berger Lajos csődtömegéhez tartozó és a csődlettár 1—33. tétel száma alatt felvett 779 korona 60 fillér beszerzési, 590 korona 40 fillér becsáru lehuzott s üvegelt borok, 77—90. és 135—145 t. szám alatt felvett 3922 korona beszerzési s 1952 korona 86 fillér becsáru 5485 liternyi hordókban levő borok, végre a 34—76; 91—94. és 146—152 t. szám alatt felvett 4259 korona 82 fillér beszerzési és 1537 korona 51 fillér becsáru üres hordók, üvegek, ászokfák s egyéb a borkezeléshez szükséges tartályok és eszközök és bolti felszereléseknek egy tömegben ajánlati uton való eladását — a 18778—902. P. számú végzésével elrendelvé, felhívom a venni szándékozókat, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott zárt ajánlatukat 410 korona bánatpénzzel, mely készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban fizetendő, az 1902. évi december hó 1-ső napjának d. e. 12 órájáig dr. Gyémánt Jenő nagyvárad ügyvéd, mint az ideiglenes

csődválasztmány elnökénél nyujtsák be, mert a határidőn túl, vagy bánatpénz nélkül beérkezett ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat az ajánlattevőt bánatpénzének elvesztése terhe alatt azonnal s feltétlenül kötelezi, a csődtömeget ellenben csak az esetre, ha az eladást a csődbíróság jóváhagyja.

Az ajánlattevő, kinek ajánlatát a bíróság elfogadja, köteles a megvett ingóságokat az ajánlat elfogadásától számított 15 nap alatt átvenni s ezt megelőzőleg a vételért készpénzben — Jancsó Dezső csődtömeggondnok kezéhez lefizetni és a vétel után járó bélyegilletéket viselni.

A nem helyben lakó ajánlatot tevők tartoznak ajánlatukban helybeli megbizottat megnevezni.

A csődlettár a hivatalos órák alatt Böhm Jenő kir. törvényszéki bíró csődbiztosnál, az áruraktár pedig Jancsó Dezső tömeggondnok közbenjöttével az üzlet-helyiségben (Szent László-tér) megtekinthető.

Nagyvárad, 1902. okt. hó 31. napján.

369.

Jancsó Dezső

tömeg-gondnok.

Mindennemű friss gyümölcsöket szállít

5 kilós kosarakban.

Csemege szőlő

igen szép piros és fehér vegyülék

1 kosár 2 kor. 30 fill.

az ár kosárral együtt értendő!

Vajonez körték

kiváló fajokból

1 kosár 3 korona.

Francia szőlő 1 kosár 3 K. 20 fill.

Francia barack 1 » 6 » — »

Besztercei szilva 1 » 3 » — »

Duránczai barack » 4 » — »

Viszont eladóknak külön ajánlat!

Kiváló tisztelettel

Szabó István,

szőlőbirtokos N.-Várad.

Friss töltésű Előpataki gyógy- és borvíz 1 liter 20 fillér; és mindennemű ásványvizek raktára.

Őszi és tavaszi szállításra Ripparia és kész öf-ványokra előjegyzéseket már elfogadok!

Elegáns *női kelmék* legujabb kivitelben, nagy és futó *szőnyegek, ágy-garnitúrák, függönyök, paplanok, pokróczok*, terítők. Selyem és divatos téli kelmékből elegáns *női blousok* meglepő választékban, melyek mérték után is megrendelhetők. Jó mosó *barketek*, férfi és női *kész fehérneműek*, mindenféle *télikendők*.
Esőernyőkben nagy választék és olcsók.
Vásznak legjobb minőségben.

Szemben a sok félrevezető, sokat ígérő hirdetésekkel, a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlom a szolid elvekre fektetett raktáramat.

BECZKAY LAJOS

Szent László-tér.

148

SIRKÖVEK

a legolcsóbban

kaphatók 258

a debreczeni köiipar vállalat

KOHN és TÁRSA

fiók sírkörraktárában,
Nagyvárad, Kossuth-u. 8.

A Richter-féle
LINIMENTUM CAPS. COMP.
Horgony-Pain-Expeller
egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésű alkalmaztatik köszvényél, csúznál és meghülséknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” özejeggyel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József, gyógyszerésznél Budapesten.
Richter F. Ad. és társa,
** csász. és kir. udvari szállítók. **
Rudolstadt.

Uj üzlet!

Szabó Testvérek

Uj üzlet!

rőfös és női divatáruháza

Nagyvárad, Zöldfa-utca, (a «Zöldfa» sörcsarnok mellett.)

Minden nagyhangzásu reklámot mellőzve, a legszolidabb alapon vezetjük üzletünket. Az őszi és téli idényre megérkezett legdivatosabb és legujabb ruhaszövetek, barchetek, flanelek, posztók, téli kendők, kanavász, vásznak. Paplanok, miederek, szőnyegek, csipkefüggönyök, uri és női fehérneműek, mindezen cikkeket a legszolidabb kiszolgálás mellett árusítjuk. — Női ING-BLOUSOK nagy választékban.

Marha ártáblázat 1902. nov. hó 4-ről.
 Egy pár első rendű jármás ökör 620-700, egy pár második rendű jármás ökör 510-600, egy pár harmadrendű jármás ökör 240-500, 1 drb fejős tehén 100-240, 1 drb vágó ökör 250 kgr. 152-170, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 110-180, 1 drb. veres borjú 30-50, 1 drb. fél éves borjú 34-60, 1 drb egy éves borjú 44-68, két éves borjú 66-164, 1 drb hizott sertés 96-102, 1 pár fél éves 36-42, 1 pár egy éves sertés 50-72, 1 pár két éves sertés 74-140, 1 drb igás ló 152-170, 1 pár ökörbőr 40-50, 1 pár tehénbőr 26-34, 1 pár bojubőr 10-20, pár lóbőr 10-20.

SZILÁGYI GÉZA UTÓDA

műorás, optikus, ékszerraktára,
NAGYVÁRAD, SZENT LÁSZLÓ-TÉR.

Olcsó vásárlási forrás, csakis szolid kiszolgálás.

Mindenféle arany és ezüst órák.

Arany és ezüst ékszerek hivatalosan fémjelvezve.

China ezüst asztaldiszek és készletek.

Szemüvegek jó minőségben.

Elősmert legjobb minőségű beszélő-gép (grammophon).

Óra- és ékszerjavítások pontos kivitelben igen olcsó árban.

Ócska óra, aranytörredék becserezése vagy pénzbeni beváltása. 376

Vidéki rendelmények forduló postával intézettek.

Aztalunk kifizetett főnyeremények

A m. kir.

OSZTÁLYSORSJÁTEK

november 20-án kezdődő HUZÁSÁRA

postafordultával küldünk szét sorsjegyeket az I-6 osztályhoz:

1/4 K. 150	1/4 K. 3.—	1/3 K. 8.—	egész K. 8.—
------------	------------	------------	--------------

Csakis nálunk kaphatók az annyira kedvelt

KIS SZAMOK:

1-től 300-ig.

A születési évszámok 1801-től 1900-ig és más SZERENCSE SZAMOK.

Az összeget postautalványon kérjük:

FŐVÁROSI SORSJEGYIRODA

BOGDÁNY S.

BUDAPEST, Sas-utca 23. I.
Telefon 14-41.

40.000, 30.000 és sok más nagyobb nyeremény.

602.000 kor. a 240-es száma.

200.000 kor. a 46.006-os száma.

100.000 kor. a 79.562-es száma.

90.000 kor. a 2407-es száma.

400.000 kor. a 212-es száma.

200.000 kor. a 28.584-es száma.

100.000 kor. a 94.780-es száma.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
szózatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levelborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfek, számlák, falragaszok, bál meghívók, tanczrendek, etlapok, nyugtárak, palaczkfeliratok, névjegyek, gyászlapok stb. a nyomdai szakba vágó nyomtatványok készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Nyujtsunk kezet a szerencsének

Már sokan szerencsések lettek egy nálunk vásárolt sorsjegy által.

A legesélydusabb sorsjáték a mi m. kir. osztálysorsjátékunk.

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeremény jut.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1.000.000 korona.

1 jutalom 600.000, 1 nyeremény a 400.000, 200.000, 2 a 100.000, 1 a 90.000, 2 a 80.000, 1 a 70.000, 2 a 60.000, 1 a 50.000, 40.000, 5 a 30.000, 3 a 25.000, 8 a 20.000, 8 a 15.000, 36 a 10.000, 67 a 5000, 3 a 3000, 437 a 2000, 803 a 1000, 1528 a 500, 140 a 300, 34450 a 200, 4850 a 170, 4850 a 130, 100 a 100, 4350 a 80, 3350 a 40. Összesen:

14,459.000 korona, azaz Tizennégy millió 459.000 korona.

SZERENCSENAPTÁR.

Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
1 20277	1 30559	1 30559	1 10100	1 40991	1 17928	1 17928	1 35461	1 35461	1 35461	1 35461	1 10999
2 20278	2 30560	2 30560	2 10101	2 40992	2 17929	2 17929	2 35462	2 35462	2 35462	2 35462	2 10999
3 20279	3 30561	3 30561	3 10102	3 40993	3 17930	3 17930	3 35463	3 35463	3 35463	3 35463	3 10999
4 20280	4 30562	4 30562	4 10103	4 40994	4 17931	4 17931	4 35464	4 35464	4 35464	4 35464	4 10999
5 20281	5 30563	5 30563	5 10104	5 40995	5 17932	5 17932	5 35465	5 35465	5 35465	5 35465	5 10999
6 20282	6 30564	6 30564	6 10105	6 40996	6 17933	6 17933	6 35466	6 35466	6 35466	6 35466	6 10999
7 20283	7 30565	7 30565	7 10106	7 40997	7 17934	7 17934	7 35467	7 35467	7 35467	7 35467	7 10999
8 20284	8 30566	8 30566	8 10107	8 40998	8 17935	8 17935	8 35468	8 35468	8 35468	8 35468	8 10999
9 20285	9 30567	9 30567	9 10108	9 40999	9 17936	9 17936	9 35469	9 35469	9 35469	9 35469	9 10999
10 20286	10 30568	10 30568	10 10109	10 41000	10 17937	10 17937	10 35470	10 35470	10 35470	10 35470	10 10999
11 20287	11 30569	11 30569	11 10110	11 41001	11 17938	11 17938	11 35471	11 35471	11 35471	11 35471	11 10999
12 20288	12 30570	12 30570	12 10111	12 41002	12 17939	12 17939	12 35472	12 35472	12 35472	12 35472	12 10999
13 20289	13 30571	13 30571	13 10112	13 41003	13 17940	13 17940	13 35473	13 35473	13 35473	13 35473	13 10999
14 20290	14 30572	14 30572	14 10113	14 41004	14 17941	14 17941	14 35474	14 35474	14 35474	14 35474	14 10999
15 20291	15 30573	15 30573	15 10114	15 41005	15 17942	15 17942	15 35475	15 35475	15 35475	15 35475	15 10999
16 20292	16 30574	16 30574	16 10115	16 41006	16 17943	16 17943	16 35476	16 35476	16 35476	16 35476	16 10999
17 20293	17 30575	17 30575	17 10116	17 41007	17 17944	17 17944	17 35477	17 35477	17 35477	17 35477	17 10999
18 20294	18 30576	18 30576	18 10117	18 41008	18 17945	18 17945	18 35478	18 35478	18 35478	18 35478	18 10999
19 20295	19 30577	19 30577	19 10118	19 41009	19 17946	19 17946	19 35479	19 35479	19 35479	19 35479	19 10999
20 20296	20 30578	20 30578	20 10119	20 41010	20 17947	20 17947	20 35480	20 35480	20 35480	20 35480	20 10999
21 20297	21 30579	21 30579	21 10120	21 41011	21 17948	21 17948	21 35481	21 35481	21 35481	21 35481	21 10999
22 20298	22 30580	22 30580	22 10121	22 41012	22 17949	22 17949	22 35482	22 35482	22 35482	22 35482	22 10999
23 20299	23 30581	23 30581	23 10122	23 41013	23 17950	23 17950	23 35483	23 35483	23 35483	23 35483	23 10999
24 20300	24 30582	24 30582	24 10123	24 41014	24 17951	24 17951	24 35484	24 35484	24 35484	24 35484	24 10999
25 20301	25 30583	25 30583	25 10124	25 41015	25 17952	25 17952	25 35485	25 35485	25 35485	25 35485	25 10999
26 20302	26 30584	26 30584	26 10125	26 41016	26 17953	26 17953	26 35486	26 35486	26 35486	26 35486	26 10999
27 20303	27 30585	27 30585	27 10126	27 41017	27 17954	27 17954	27 35487	27 35487	27 35487	27 35487	27 10999
28 20304	28 30586	28 30586	28 10127	28 41018	28 17955	28 17955	28 35488	28 35488	28 35488	28 35488	28 10999
29 20305	29 30587	29 30587	29 10128	29 41019	29 17956	29 17956	29 35489	29 35489	29 35489	29 35489	29 10999
30 20306	30 30588	30 30588	30 10129	30 41020	30 17957	30 17957	30 35490	30 35490	30 35490	30 35490	30 10999
31 20307	31 30589	31 30589	31 10130	31 41021	31 17958	31 17958	31 35491	31 35491	31 35491	31 35491	31 10999
32 20308	32 30590	32 30590	32 10131	32 41022	32 17959	32 17959	32 35492	32 35492	32 35492	32 35492	32 10999
33 20309	33 30591	33 30591	33 10132	33 41023	33 17960	33 17960	33 35493	33 35493	33 35493	33 35493	33 10999
34 20310	34 30592	34 30592	34 10133	34 41024	34 17961	34 17961	34 35494	34 35494	34 35494	34 35494	34 10999
35 20311	35 30593	35 30593	35 10134	35 41025	35 17962	35 17962	35 35495	35 35495	35 35495	35 35495	35 10999
36 20312	36 30594	36 30594	36 10135	36 41026	36 17963	36 17963	36 35496	36 35496	36 35496	36 35496	36 10999
37 20313	37 30595	37 30595	37 10136	37 41027	37 17964	37 17964	37 35497	37 35497	37 35497	37 35497	37 10999
38 20314	38 30596	38 30596	38 10137	38 41028	38 17965	38 17965	38 35498	38 35498	38 35498	38 35498	38 10999
39 20315	39 30597	39 30597	39 10138	39 41029	39 17966	39 17966	39 35499	39 35499	39 35499	39 35499	39 10999
40 20316	40 30598	40 30598	40 10139	40 41030	40 17967	40 17967	40 35500	40 35500	40 35500	40 35500	40 10999
41 20317	41 30599	41 30599	41 10140	41 41031	41 17968	41 17968	41 35501	41 35501	41 35501	41 35501	41 10999
42 20318	42 30600	42 30600	42 10141	42 41032	42 17969	42 17969	42 35502	42 35502	42 35502	42 35502	42 10999
43 20319	43 30601	43 30601	43 10142	43 41033	43 17970	43 17970	43 35503	43 35503	43 35503	43 35503	43 10999
44 20320	44 30602	44 30602	44 10143	44 41034	44 17971	44 17971	44 35504	44 35504	44 35504	44 35504	44 10999
45 20321	45 30603	45 30603	45 10144	45 41035	45 17972	45 17972	45 35505	45 35505	45 35505	45 35505	45 10999
46 20322	46 30604	46 30604	46 10145	46 41036	46 17973	46 17973	46 35506	46 35506	46 35506	46 35506	46 10999
47 20323	47 30605	47 30605	47 10146	47 41037	47 17974	47 17974	47 35507	47 35507	47 35507	47 35507	47 10999
48 20324	48 30606	48 30606	48 10147	48 41038	48 17975	48 17975	48 35508	48 35508	48 35508	48 35508	48 10999
49 20325	49 30607	49 30607	49 10148	49 41039	49 17976	49 17976	49 35509	49 35509	49 35509	49 35509	49 10999
50 20326	50 30608	50 30608	50 10149	50 41040	50 17977	50 17977	50 35510	50 35510	50 35510	50 35510	50 10999
51 20327	51 30609	51 30609	51 10150	51 41041	51 17978	51 17978	51 35511	51 35511	51 35511	51 35511	51 10999
52 20328	52 30610	52 30610	52 10151	52 41042	52 17979	52 17979	52 35512	52 35512	52 35512	52 35512	52 10999
53 20329	53 30611	53 30611	53 10152	53 41043	53 17980	53 17980	53 35513	53 35513	53 35513	53 35513	53 10999
54 20330	54 30612	54 30612	54 10153	54 41044	54 17981	54 17981	54 35514	54 35514	54 35514	54 35514	54 10999
55 20331	55 30613	55 30613	55 10154	55 41045	55 17982	55 17982	55 35515	55 35515	55 35515	55 35515	55 10999
56 20332	56 30614	56 30614	56 10155	56 41046	56 17983	56 17983	56 35516	56 35516	56 35516	56 35516	56 10999
57 20333	57 30615	57 30615	57 10156	57 41047	57 17984	57 17984	57 35517	57 35517	57 35517	57 35517	57 10999
58 20334	58 30616	58 30616	58 10157	58 41048	58 17985	58 17985	58 35518	58 35518	58 35518	58 35518	58 10999
59 20335	59 30617	59 30617	59 10158	59 41049	59 17986	59 17986	59 35519	59 35519	59 35519	59 35519	59 10999
60 20336	60 30618	60 30618	60 10159	60 41050	60 17987	60 17987	60 35520	60 35520	60 35520	60 35520	60 10999
61 20337	61 30619	61 30619	61 10160	61 41051	61 17988	61 17988	61 35521	61 35521	61 35521	61 35521	61 10999
62 20338	62 30620	62 30620	62 10161	62 41052	62 17989	62 17989	62 35522	62 35522	62 35522	62 35522	62 10999
63 20339	63 30621	63 30621	63 10162	63 41053	63 17990	63 17990	63 35523	63 35523	63 35523	63 35523	63 10999
64 20340	64 30622	64 30622	64 10163	64 41054	64 17991	64 17991	64 35524	64 35524	64 35524	64 35524	64 10999
65 20341	65 30623	65 30623	65 10164	65 41055	65 17992	65 17992	65 35525	65 35525	65 35525	65 35525	65 10999
66 20342	66 30624	66 30624	66 10165	66 41056	66 17993	66 17993	66 35526	66 35526	66 35526	66 35526	66 10999
67 20343	67 30625	67 30625</									

SOMOGYI MIKSA

vegyészeti ruhatisztító- és ruhajavító intézete, m. kir. szab. vegytisztító szer feltalálója és készítője.
Nagyvárad, Uri-utca 9. sz. Főpostával szemben.

Kitüntetve a Párisi nemzetközi ipar- és műkiállításán ezüst éremmel és diszoklevéllel, a Bécsi iparkiállításán ezüst éremmel és diszoklevéllel.

Nem szükséges ócska, pecsétes ruhát viselni, mert intézetem ujja teszi azokat.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a mai kornak megfelelő **művegyészeti ruha tisztító és ruha javító intézetet** létesítettem.

Uri-, női- és gyermekruhák, papi öltönyök, katonai egyenruhák, háztartási cikkek, selyem, bársony és szövetfüggönyök, terítők, himzések és butorszövetek, továbbá **keztük, nyakkendők és napernyők**, valamint minden e szakmába vágó, de itt elő nem sorolt tárgyak **gyorsan, pontosan és a legolcsóbban** tisztíttatnak.

Tisztításra szánt ruhák egészben és fejtetlenül tisztíttatnak, anélkül, hogy színük fényét, vagy facon alakjukból bármit is veszítenének.

Csak egy próba is elegendő annak bebizonyítására, hogy a ruhaneműek tisztítását — a mint azt számos elismerés a Párisi és Bécsi kiállításán nyert érmeim is kitüntetik — hivatásosan, csemiai ösmérettel és gyakorlattal, közmelegkedésre vagyok képes teljesíteni.

Sürgős esetekben pár óra alatt is tisztítok felelősség mellett bármily ruhaneműt. Írásbeli megkeresésre a ruhaneműt háziút elhozatom és haza szállítom. Tisztításra szánt ruháknál a javítás díjtalan.

Becses megbízásait kérve, maradok

kiváló tisztelettel

SOMOGYI MIKSA
vegyészeti ruhatisztító és javító intézete,
Nagyvárad, Uri-utca, 9. sz.

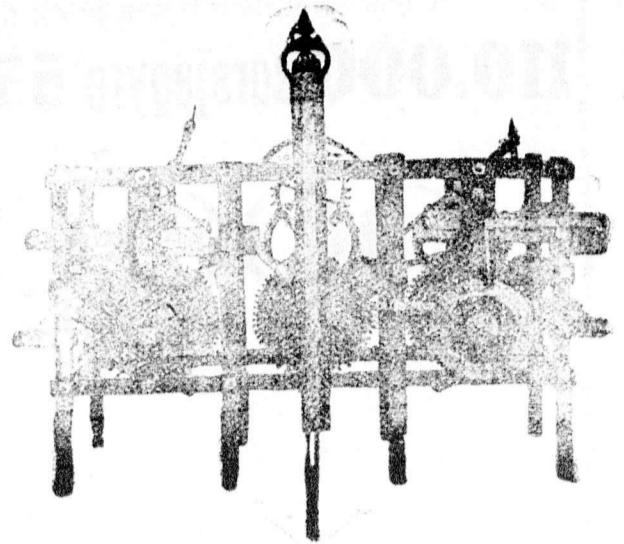
Pontos kiszolgálás!

Nem szükséges ócska, pecsétes ruhát viselni, mert intézetem ujja teszi azokat.

Ertesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, valamint az egyházi és községi előljáróságok becses tudomására hozni, hogy a 42 év óta fennálló

Daday József ur lakatos és toronyórás üzletét,

melyben 16 éven keresztül mint művezető, voltam alkalmazva, **átvettem** és ezt személyesen a régi jó hírnévhez méltóan, a régi cég alatt tovább folytatom.

Szíves pártfogásukat és megrendelésüket, melyeket kifogástalanul olesón és pontosan eszközööm, kérem és óráimért 10 évi jótállást vállalok, vagyok kiváló tisztelettel:

Mezey Dezső,

lakatos- és toronyóra-készítő,
Nagyvárad, Szent János-utca 20 szám.
Telefon-szám 384.

Bazárban minden olcsóbb, mint más üzletekben.

Őszi és téli sáison szükségletünket szerezzük be

FRISS és Társa korona és fillérbazárjában,

hol alant jegyzett árukat **legjutányosabban** kapjuk, ugymint:

Téli alsó Jäger ingeket és nadrágokat, fehér és színes alsó szoknyák, fekete és mosó kötények, fejre való posztó és Berliner kendőket, Hunnia cipőket, sapkákat, gyermek kocsikat, ajándék tárgyakat, gyermek-játékszereket, pálmákat és fali díszeket.

Szép kivitelü ingyen kép 10 forint bevásárlás után.

Bazárban minden olcsóbb, mint más üzletekben.

Eszernyők, sárczipők.

Ujshittit gyermeknek részére teljes felszerelés.

40 év óta fennálló saját asztalos- és kárpitos-műhely.

Nem gyári, de kizárólag az ország és a külföld elsőrendű műhelyeiből beszerzett **fa- és vasbutorok**, valamint **kárpitozott berendezések** nagy választéku raktára

NAGYVÁRAD,
Zöldfa-u. 34. sz.

WALLERSTEIN FERENCZ

Papp György-féle házban, a volt Erber helyiségben.

butor nagykereskedése.

1901. májustól áthelyeztetett Zöldfa-u. 34. sz. Sörház-sikátorral szemben.

Elegáns háló, ebédlő, uri szoba és szalon berendezések minden kivitelben, stíluszerű szilárd, első minőségű anyagból. Szőnyegek és butorszövetek nagy választékban. | Kárpitozott butoraim saját műhelyemben készülnek.

Lakások kárpitozását, vagyis tapétirozását elvállalom.

Legjobb gyártmányu zongorák, pianinok és tűzmentes vas- és pénzszekrények kaphatók.

Két utcái szoba, előszobával, butorral vagy anélkül 1902. november hó 1-től kiadó.

1091. mjustól Zöldfa-utca 34. sz.

Sörház-sikátorral szemben.

Javitások gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

STROHMAYER PÁL

vászon, menyasszonyi kelengyék, kész fehérneműek és szőnyegraktára,
Nagyvárad, Szent László-tér 1., kishidő.

Bejárat a Gazdasági bank alatt, nem a sarkon.

Értesítés!

Van szerencsém a tisztelt vevő közönséget értesíteni, hogy **vászon és fehérnemű raktárom** nagyobbítása ezéltől

az összes raktáromon levő

← SZŐNYEGEKET →

csipke és szövet függönyöket, ágy és asztalterítőket helyszűke miatt **tetemesen lezártított árban** árusítom.

Egyszermind felhívom becses figyelmüket első rendű **vászon és fehérnemű** raktáramra, melyben **Rumburgi vásznak, Creas, irhoni szépségi és pamut** vászon különlegességek

valódi **Schroll-féle Chiffonok**

színes és fehér velezek, egy-zintés mindennemű mosó arak, valamint **kávés és asztalneműek** rendkívül nagy választékban **szolid, szabott árak mellett kaphatók.**

Menyasszonyi kelengyék legmegbízhatóbb beszerzési helye.

A tisztelt vevő közönség minél számosabb lecsatását kerem vagyok

kiváló tisztelettel

STROHMAYER PÁL.

Olcso szőnyeg vásár!

Olcso szőnyeg vásár!

Három magtár

azonnal kiadó a

Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank

Nagy-Teleky-utcai házában.

306

80 kr. **UJ!!** 80 kr.

ÓRÁS-ÜZLET

Diószeghy István

műórás és látszerész,
Nagyvárad, Nagy-Teleky-utca 41 szám.

Elsőrendű óra javító műhely, hol minden órát kivétel nélkül egy évi jótállás mellett csak **80 krért** javít meg, gyorsan és pontosan.

Továbbá raktáron tart a legjobb gyártmányu fali inga- és zsebórákat.

Egy kitűnő gyártmányu **uj szekrény óra 1 frt 20 kr.**

Egy óra üveg csak 10 kr.

80 kr. 235. 80 kr.

ELEK JÓZSEF

női- és őr diva, vászon- és fehérnemű áruktára

Nagyvárad, (Szent László-tér).

(Volt KUNZ-czég helyiségében).

Telefon 429.

Ajánlja dusan berendezett **őszi és téli** ujdonságait, bel- és külföldi **női ruha szövetekben**, a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig. **Lioni selymek**, meglepő szép és nagy választékban, u. m. **Chine** és egyszínű **Luisin** tartós, fekete sima és Brockat. **Francia** és Angol **flanellek és Velez (Parket)** jó színtartó **Blous Matiné** és gyermek ruhákra igen alkalmas **diszkek** és mindennemű ruha kellékek óriási választékban, **gallér diszkekben** különlegességek.

OBERLEITNER E. és FIAI

cs. és kir. **vászon és asztalnemű** egyedüli bizományi gyári raktára.

Valódi Rumburgi, Irhoni, és Creasz vásznak,
legjobb minőségű Chiffonok

és pamut-vásznak.

Menyasszonyi és ujszülött kelengyék. Nagy és futó szőnyegek szép választékban

Külön gyászruha kelme-osztály teljes kellékekkel.

Mintákat kívánatra bérmentve azonnal küldök.

Kiforrott uj-bor!

Saját termésű **uj boraim** literenkénti elárusítását megkezdvén, azt **Áldás-utca 9-ik** számu házámmal

30 krért árusítom.

Ezenkívül kaphatók:

Tavalyi ó-bor 36 kr.
Ó rizling 50 kr.
Vörös (kadarka) 50 kr.
Bakar gyógybor 1 frt.

Az **uj-bor** 50 literen felül 18 kr.

fogy. adó nélkül.

Balázsovich Jenő

szőlőbirtokos, 379

Nagyvárad, Áldás-utca 9. sz.

120 cm. széles
Angol posztó
mtrje 45 kr.

120 cm. széles
tenniszövet
divatos színekben
mtr ar. 48 kr

120 cm. széles
párisi ujdonságok
óriási választékban.

Amerikai áruház

Fő-utca,

színházi Bazár-épület.

Őszi ujdonságok.

Fekete kelmék
120 cm. széles
már 50 krtól
kezdve 4 frtig.

120 cm. széles
an ol costum
kelme
mtr 110 krtól
feljebb.

Blous szövetek
a legújabb színekben
igen olcsók.

10 frtos bevásárlás után ingyen képek.

Minden olcsó.

Szőnyegek, függönyök, ágytakarók gyári árban.

Csipke függöny, szalmazsák, pokróczok nagyon olcsón

Vásznak, chiffonok, törölközők, abroszok mélyen lezártított árban.

Telefon: 372.

Gyönyörű blous flanel mtr 17 krtól.

Blous selymek méterje 75 krtól.

Mintázott mosó blous bársony mtr 65 krtól.

25 krtól kezdve
női fekete és színes ruhaszöveteket,

2 frt 75 krtól kezdve
kész női- és leány-felöltőket,

1 frt 20 krtól kezdve
gyönyörű női blousokat

kaphatni óriási választékban szolid pontos ki-
szolgálás mellett

FLEGMAN ÁRMIN divattárában
Nagyvárad, Bemer-tér.

Tennis flanel
szép kivitelben
16 kr.

Színes mosó
barchettek
17 krtól.

Különösen figyelemre méltó!

**Az ujonnan berendezett női- és gyer-
mek confectio raktár.**

Dús választék.

Eredeti modellek.

Fekete és szí-
nes blous sely-
mek legújabb
kivitelben
60 krtól 4 frtig.

Alkalmi vétel
férfi gallér mig
a készlet tart
10 kr.

Fehér zsinór és
pique barchettek
óriási választékban
25—90 krig.

Francia delai-
nek **39 krtól.**
Valódi prágai
keztük **88 kr.**

Vászon fehér és
asztalneműek
elismer legelő-
nyösebb árakban

Egy hat sze-
mélyes teríték
asztalkendőkkel
1.20.

I vég vászon
3.90—100 frtig.

Valódi rumburgi,
Irhoni és
creas vásznak,
Schroll siffonok
nagy választék-
ban.

Mennyasszonyi
kelengyéket
készítünk
5000 frtig.

Wallerstein Fülöp Fiai

Fiók üzlet:
Debreczen.

Nagyvárad, Bemer-tér.

Fiók üzlet:
Kisvárd.

ÉRTESÍTÉS

a közeledő idényre nagy mennyiségben bevásárolt és eladásra
kerülő

alkalmi vételekről,

melynek szives megtekintésére tisztelettel meghívjuk a n. é. vásárló közönséget.

Szolid szabott árak.

Túlfizetés teljesen kizárva.

Különösen figyelemre méltó!

az ujonnan berendezett női- és gyermek confectio raktár.

Dus választék.

338

Eredeti modellek.

Óriási választék
angol női divat
kelmékben gyö-
nyörű kivitelben.

Francia gyapju
flanelek, blous
és pongyoláknak

Férfi ingek leg-
jutányosabb
árakban, készülő
20 kr.

Csödtömegtől
vásárolt minden-
nemű férfi szöve-
tek rendkívül
előnyös árakban.

Szőnyeg, függöny,
ágyterítők, flanel
takarók a leg-
nagyobb választékban.

Futó szőnyegek
18 krtól
3 frt 50 krig.

Ebédülő szőnye-
gek **2 frttól**
200 frtig.